

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 40.—
za en mesec... „ 3.50
za Nemčijo celoletno... „ 45.—
za ostalo inozemstvo... „ 50.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 38.—
za en mesec... „ 3.—
v pravi preložiščni mesec... 2.50
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 8.—
za Nemčijo celoletno... „ 10.—
za ostalo inozemstvo... „ 13.—

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva in večkrat... „ 45 „
pri večjih naročitih primorah
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1.—
izbaja vsak dan izvzemši ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Trockij in tovariši.

Danes poteče rok, do katerega mora ruska vlada potrditi mirovni sklep s centralnimi državami. Ali ga bo potrdila, ali ne, je danes ob velikanski splošni zmedbi na Ruskem še nejasno. Brezdvomno je med boljševiki samimi močna struja, mogoče celo večina, ki agitira za to, naj se ta za Rusijo sramotni mir ne sprejme, ampak vojna nadaljuje in Rusija zopet oboroži. Zdi se, da ta radikalna struja postopa danes na svojo pest. Naša uradna poročila nam poročajo o spopadih z boljševikiškim neregularnim četami toda poučeni krogi so mnjenja, da so te praske večjega pomena in imajo namen vznemirjati armade Nemčije in Avstrije, dokler ne pade definitivna odločitev. Centralne države že računajo na dejstvo, da se ruska vlada danes še ne bo odločila, in so pripravljene podaljšati rok za ratifikacijo mirovne pogodbe. Toda le za nekoliko dni. Potem bodo posegle po ostrejših sredstvih.

Še preden je dobil mirovni traktat, sklenjen od boljševiške vlade v škodo in ponižanje Rusije, svojo polnomoč, je začel ugašati boljševiška zvezda. Reuterjev korespondenčni urad je prejel iz Petrograda obvestilo, da je ljudski komisar za zunanje zadeve — kakor se glasi boljševiški naslov — Trockij dne 7. t. m. javil svojemu, da odlaga svoje mesto. In Trockemu bo sledil baje njegov verni in zvesti tovariš Lenin in za Leninom drugi. Danes se že z gotovostjo lahko sodi, da se pripravljajo na Ruskem koncentracijski kabinet, s kadeti na čelu. Boljševiki, ki so se v novembrski revoluciji polastili vlade v Rusiji in se igrali toliko časa z njeno usodo, je vrgel Brest Litovsk. Trockemu moramo priznati, da je izreden ženji, neka čudna zmes široke ruske narave in židovske lokavosti ter spekulacije. Občudovali smo njegovo teoretiziranje v Brestu o samoodločevanju narodov, o demokratizaciji Evrope. Trockij je bil spreten debater, do sleden v svojih nazorih in izvajanjih do skrajnosti. Govoril ni toliko mirovnim delegatom, ampak nemškemu delavstvu, katerega je skušal zrevolucionirati. Toda zmotil se je, ker ni računal z močjo pruskega militarističnega ustroja, s katerim so tudi socialistične mase v Prusiji infiltrirane. Trockij je vodil mirovna pogajanja v Brestu brez zaslombe armade, katero je sam pomagal razbiti in zdemoralizirati. Zato je ta katastrofa Rusije tako strašna, kakor jo je še komaj videl svet. Ozemlje, ki šteje nad milijon kvadratnih kilometrov s 50 milijoni prebivalcev, naj bo odtrgano od Rusije za vedno. A sedaj se pripravljajo na daljnem vzhodu nova nevarnost Rusiji. Japonska je mobilizirala svoje čete in hoče vkorakati v Sibirijo, baje Rusiji in ententi na pomoč proti Nemcem. Toda

kdo ve, ali se ne misli rumeno azijsko pleme okoristiti s to rusko katastrofo in za svojo pomoč odtrgati Rusijo od Tihega oceana in ji odvzeti Vladivostok in Mandžurijo?

Ruska vlada se seli iz Petrograda v Moskvo, ker je sedaj Petrograd preveč na periferiji države. Ali bo mirovni traktat ratificiran, ali ne, ne vemo. Brezdvomno bodo pa stremile opozicijske sile v Rusiji, ki ne morejo preboleti težkega udara, da vežejo z nesigurnim položajem kolikor mogoče veliko število čet centralnih držav ob svojih mejah in tako posredno koristijo ententi v upanju na splošni mirovni kongres.

Trockij je šel in sledili mu bodo boljševiški tovariši. Kaj je ta družba Rusiji in svetu dobrega prinesla, je še skrito. Kakor značaj vseh drugih velikih gibanj, tako se bo tudi značaj boljševišstva v pravi obliki pokazal šele v bodočnosti; če so tudi zdrava seme v njih, bodo sadove uživali šele zanamci. Danes ne vidimo drugega, kot da je močnim največje načelo boljševikov — »samoodločba« — v posmeh, da odhajajo in puščajo državo, ki so jo vladali, v razmerah in ponižanju.

Mariborsko pismo.

Maribor, 11. marca.

Že včeraj je bilo sklicalo vsenemško društvo v Mariboru v št. II protesten shod proti jugoslovanski državi. Nemci so delali za ta shod velikansko reklamo. Ker nimajo Nemci v svojem »Südmarkhofu« nikake dvorane, kjer bi moglo zborovati par sto ljudi, se je vršil shod na vrtu »Südmarkhofa«, torej pod milim nebom. Seveda bodo sedaj razkričali, da je bilo toliko ljudi, da se je moral shod vršiti pod milim nebom. Toda v resnici je bilo na shodu komaj 250 ljudi, moških, žensk in otrok vstevši radovedneže; tretjina zborovalcev je bila iz Maribora, ostali so bili iz vseh slovenskih vasi skupaj zbornani Nemci in nemčurji, nemški naseljenci in Nemci iz sosednjih nemških občin. Domačih Slovencev na shodu ni bilo, izvemši par radovednežev, tudi takozvanih »deutschfreundliche Slovenen«, kakor jim pravijo Nemci, nemškutarjev, kakor jim pravimo mi, ne. To je zelo razveseljivo znamenje: dokaz, da se naše ljudstvo vedno bolj probuja. Zato pa se je tudi ves shod vršil v znamenju neke pobitosti in potrtosti. Iz vseh govorov je odmeval neki strah pred bodočnostjo. Tega strahu niso mogle zakriti niti ponosno izgovorjene besede nekega govornika: Nemški narod je kluboval celenu svetu, že obračuna tudi s to peščico Slovencev... Glavni govornik je bil mariborski odvetnik dr. Mravlag, pravzaprav Mravljak. On je sicer velik Nemec pred Mariborčani in skuša s svojo »stamm-

deutsche Gesinnung«, s svojim nemškim radikalizmom in šovinizmom celo nadkriliti dr. Orosel-a. Je pa tudi vreden drug in tekmeč tega slednjega. Dr. Oroselov oče je bil predsednik mariborske slovenske »Čitalnice«, a dr. Mravlagov ded še ni razumel nemške besede. Moža si moreta torej povsem mirno podati roki, ker sta res vredna drug drugega, oba v enaki meri poklicana varuha nemštva.

Sicer se je Mravlagov včerajšnji govor v št. II komaj razločeval od raznih člankov v »Marburgerci« in tej podobnih listih. Glavni argument mu je bila veleizdaja. V dokaz našega veleizdajniškega mišljenja je prečital dve — seveda na nemški prevedeni — notici iz »Slovenca« l. 1912. in odlomek nekega članka iz »Zore« istega leta. Dr. Korošec je postal šele vsled veleizdaje hoffähig. Na poslušalce so morala napraviti Mravlagova izvajanja vtis, da hodi dr. Korošec kar tako ven in notri pri cesarju. Dinastijo je napadel tako, da je naravnost čudno, da je navzoči komisar molčal. Avstrijo so seveda zlimali skupaj Nemci; rek: »Tu felix Austria nube« ni resničen, ko bi ne bili Nemci drugovali s svojo krvjo, bi ne bilo iz vseh teh ženitev nič. Slikal je položaj Nemcev, ko bi prišlo do jugoslovanske države. Pa tudi proti okrožjem morajo Nemci nastopiti, ker bi prišli Nemški kraji v jugoslovanska okrožja. Spodnještajerski Nemci morajo držati ljudstvu iz rajha odprto pot do Adrije.

Neki drugi govornik je rekel, da morajo Nemci v št. IIu in okolici nele obdržati, kar imajo, ampak tudi gledati, da pride nazaj, kar je bilo enkrat nemški. Nemški je bil seveda cel svet...

Neki naseljenec je tožil, kako je nemškim posestnikom že danes težko dobiti delavce in posle, ker Slovenci nočejo k njim ne na delo, ne v službo. Ko bi se pa uresničila jugoslovanska deklaracija, pa bi morali Nemci povezati svoje culice in oditi.

Sprejeta je bila običajna resolucija, z nemškimi belangi in zahtevo, da morajo nemški poslanci takoj stopiti v opozicijo.

Pozor pred deželnimi mejami.

»Arbeiterzeitung« obračunava s Seidlerjevo »samoodločbo« narodov v deželnih mejah tako-le:

Prestoli se rušijo, države padajo, nove države se ustanavljajo, evropski zemljevid se v temeljih izpreminja; samo eno stoji neomajno, tega se ne sme dotikati, to je ustanovljeno za večnost: kronovinske meje v Avstriji! Razkosati veliko Rusijo: kakšna malenkost! Toda, da bi se morda nadvojvodina Avstrija pod Anizo združila z nadvojvodino Avstrijo nad Anizo: kakšna silna reč! Samoodločba narodov: kakšna

drznost! Morda samoodločba Karlovič vari ali Pardubic, toda pravica samoodločbe nemškega naroda v Avstriji ali češkega naroda: kam se izgubljam! Gospod pl. Seidler je to z lašno mo otročjostjo neprekosljivo izrazil tako-le: vlada je »že pred dalj časom postavila načelo« — pomislimo le, ona je postavila načelo! — in »se trdno drži svojih ponovno naznanjenih načel« — pomislimo: trdno se drži! — »glede pravice narodov Avstrije do samouprave, ki ne presega deželnih meja, v naseljenih ozemljih.« Torej samoupravo v naseljenih ozemljih v kronovinskih mejah, to naj smatrajo narodi za uresničitev svojih idealov. Svet se trga v sklepih, v vseh narodih viharno vre, vsak narod hoče postati enota in celota, vsak stremi za združenjem vseh svojih delov v enotnost in samostojnost; gospod pl. Seidler pa, podoben orožniku, ki straži carinsko mejo, stoji pred njimi in kriči: Pozor na deželne meje! Samouprava, samostojnost, vse to je čisto lepo, toda pred deželnimi mejami se morajo ta visoka načela seveda ustaviti. Socialno vprašanje, tako je menil enkrat neki osel, ki je bil avstrijski minister, se neha pri Podmoklih. Samoodločba narodov se neha že pred vsako deželno mejo sedemnajst prežgi ji brani izpolnitev.

»Načela« vlade Seidler nas potrjuje v prepričanju, da manjka vladajočim — tištim namreč, ki imajo oblast, postavljati načela — vsaka jasnost o avstrijskih potrebah. Nedvomno se »kronovinske« zgodovinske tvorbe, ki so se mnogostransko uveljavile, in kot upravna ozemlja — če ravno se tudi tu zopet pokaže nesmisel, da imamo upravna ozemlja s par stotisoč, in kaka z mnogimi milijoni ljudi — utegnejo imeti svoje dobre strani, kakor jih tisto, kar je, vselej ima. Toda kako abotno je vendar, od prednikov prejeto uredbo tako visoko ceniti in najmočnejše nagone narodov tako prezirati! Zakaj morajo Nemci v Avstriji živeti razdeljeni v enajst »kronovinske«, zakaj naj ne bi bilo mogoče teh raztresenih delov, ki so ponekod v stiski se nahajajoča večina, drugod manjšina brez moči, zvezati v enoto in preskrbeti nemškemu narodu samostojnost narodne celote? Zakaj naj čehi treh sudetskikh dežela ne bi smeli izvršiti svoje narodne skupnosti? Zakaj naj bi tisto, kar se je postaralo, kar ni sposoben za življenje — kajti kako nesposobni za življenje so ti deželni zbori in te deželne uprave, nam pokaže pogled na dejstva — zmagalo nad živim, ki teži po izpolnitvi? Ministrski predsednik je bil tako blagohoten, da je priznal obstoj jugoslovanskega vprašanja. Toda v čem pa obstoja to jugoslovansko vprašanje? V tem, da so trije narodi, ki so si tako sorodni, da tvorijo en narod, Slovenci, Hrvati in Srbi, razbiti v štiri državnosti in da tudi v teh štirih državah — Avstriji,

LISTEK.

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

»Kam so dali mojo obleko?«
»Poslušajta,« je rekel glas. »Okna so zaprta in jaz sem vzel ključ iz ključavnice v vratih. Precej močan človek sem in imam ogrebalo pri roki — vrh tega da sem neviden. Niti najmanjšega dvoma ni, da bi lahko obadva umoril in čisto izlahka pobegnul, če bi hotel — ali razumeta? Torej dobro. Ako vaju izpustim, ali mi hočeta obljubiti, da ne poskusita narediti nikakršne neumnosti, ampak to, kar vama jaz porečem?«

Župnik in zdravnik sta se spogledala in zdravnik je naredil dolg obraz. »Hocem,« je rekel Mr. Bunting in zdravnik je ponavljal isto. Nato je pritisk na vratovih odjenjal in zdravnik ter župnik sta sedla pokonci, obadva vsa rdeča v obraz, in premikala glavo semintja.

»Sedita, prosim, na mestu, kjer sta,« je rekel nevidni človek. »Tukajle je ogrebalo, ali ga vidita?«

»Ko sem prišel v to sobo,« je nadalje-

val nevidni človek, potem ko je predstavil ogrebalo nosovi špici obeh obiskovalcev, »nisem pričakoval, da najdem koga tu notri, pričakoval pa sem, da najdem poleg svojih zapiskov tudi svojo obleko. Kje pa je? Ne — ne vstanital! Že sam lahko vidim, da je ni več tukaj. Pa če so prav v tem letnem času dnevi čisto zadosti topli za nevidnega človeka, da leta okoli — so večeri vseeno hladni. Potrebujem obleke — in drugih udobnosti. In imeti moram tudi tele tri knjige.«

XII. Nevidni človek izgubi potrpežljivost.

Na tem kraju naše povesti ni mogoče drugače, kakor da jo iznova pretrgamo, in to iz gotovega prav kočljivega vzroka, ki bo takoj jasen. Medtem namreč, ko se je godilo vse to v posebnosti in medtem ko je Mr. Huxter opazoval Mrs. Marvela, ko je sloneč ob vratih kadil svojo pipo, sta se komaj deset korakov daleč Mr. Hall in Teddy Henfrey razgovarjala v stanju nekeke meglene zavzetosti o tej edini ipinški zadevi.

Kar naenkrat se je začulo močno butanje ob vrata posebne sobe, oster krik in nato — vse tiho.

»Hal-lo!« je dejal Teddy Henfrey.

»Hal-lo!« iz točilnice.

Mr. Hall ie razumeyal stvari počasi

pa gotovo. »Nekaj ni prav,« je rekel ter stopil izza bare proti vratom posebne sobe.

Skupaj s Teddyjem sta se napetih obrazov bližala vratam. Njune oči so pretehtavale. »Nekaj ni prav,« je rekel Hall in Henfrey je pritirjujoč prikimal. Nepriten kemičen duh jima je butnil naproti in slišala sta zamolkle glasove prav hitrega udušenega razgovora.

»Ali je vse v redu znotraj?« je vprašal Hall potrkvši na vrata.

Mrmrajoči glasovi razgovora so iznenada utihnili; za hip je zavladala tišina, zatem pa se je razgovor nadaljeval s sika-jočim šepetanjem, naenkrat pa se je čul glasen krik: »Ne! Nikar!« Zatem je nastalo nenaadno gibanje in slišalo se je prevrnenje stola in kratka borba. In zopet tišina.

»Kaj za zlomka!« je vzklilnil Henfrey sotto voce.

»Ali je—vse—vredno— znotraj?« je vprašal Mr. Hall iznova na ves glas.

Župnikov glas je odgovoril s čudnim buhajočim naglasom. »Čisto v re—du. Prosim, ne — motite nas!«

»Čudno!« je rekel Mr. Henfrey.

»Čudno!« je dejal Mr. Hall.

»Ne motite!« pravi,« je rekel Henfrey.

»Sem ga slišal,« je dejal Hall.

»In ponosljavanje,« je rekel Henfrey. In prisluškovala sta naprej. Razgovor

je bil hiter in pridrušen. »Ne morem,« je rekel Mr. Bunting povzdignivši svoj glas: »povem vam, gospod, da nočem.«

»Kaj pa je bilo to?« je vprašal Henfrey.

»Pravi, da noče,« je dejal Hall. »Pa saj ni govoril z nama, kaj?«

»Sramotno!« je rekel Mr. Henfrey.

»Slišal sem — prav razločno.«

»Kdo pa zdaj govori?« je vprašal Henfrey.

»Mr. Cuss, menim,« je dejal Hall. »Ali morete kaj slišati?«

Vse tiho. Glasovi znotraj nerazločni in zmešajoči.

»To se sliši kakor premetavanje namiznega prta,« je dejal Hall.

Za baro se je prikazala Mrs. Hallova. Hall ji je pomigaval, da naj bo tiho in pride bliže. To pa je vzbudilo pri Mrs. Hallovi žensko nasprotovanje.

»Kaj pa poslušaj tamle, Hall?« je vprašala. »Ali nimaš nobenega boljsega dela — na tak delapolni dan kakor je danes?«

Hall ji je skušal z obrazi in nemim namigovanjem dopovedati, a Mrs. Hallova je bila trdovratna. Povzdignila je svoj glas. Tedaj sta se Hall in Henfrey nekoliko oplasena vrnila po prstih k bari in ves čas gestikulirala, da bi ji čelo stvar pojasnila. (Dalje.)

Ogrski, Hrvatski in Bosni — ne morejo priti do strnjivosti; v tem, da se da celokupnemu Jugoslovanstvu tisto nadomestilo za neodvisnost, ki jo daje združitev v narodno celoto. Kako si misli gospod pl. Seidler, ki je prišel, kakor znano, že do načel, rešitev? Gre za to, da se najde »tista« rešitev, ki akcijomu dinastične in pa državne zvestobe popolnoma in docela odgovarja. Mi razpisujemo nagrado za tistega, ki je zmožen, da si ob tem stavku sploh kaj misli. »Dinastična zvestoba« je vsekakor mišljenje; vprašanje pa vendar ni, kakšno mišljenje naj goje Jugoslovani, marveč kako naj se uredi njihov narodni obstanek. Najtežji problemi stoje pred Avstrijo, toda njene vladajoče moči menijo, da ideje cesarske pesmi popolnoma zadostujejo za rešitev vseh problemov.

Čehi in nemške zahteve.

Iz danes nam došla »Narodnih Listov« posnemamo: Izvrševalni odbor češke državno-pravne demokracije je objavil oklic na češki narod proti ustanovitvi samostojne »Nemške Češke«. Češki narod bo branil nedotakljivost in nerazdeljenost ozemlja češke kraljevine z vsemi silami in hoče ohraniti češki državi celotno češko državno-pravno ozemlje.

Češki narod nikdar ne dovoli, da bi se njegova historična domovina razrgala in sicer iz sledečih razlogov:

Obmejne gore češke dežele ni mogoče razkosati kot obrambni zid, ker bi bila Češka izročena na milost in nemilost sovražniku. Istotako se posamezni deli češke državno-pravne celote med seboj izpopolnjujejo. Vsa Češka gravitira v Prago, tudi če bi bila odcepljena. Ozemlje, ki ga zahtevajo Nemci zase, ni čisto nemško, ampak je narodno mešano. Število Čehov je v tem ozemlju večje, kot ga izkazuje uradna statistika. Nemci zatirajo že danes tamošnje češke manjšine. Posebna češko-nemška provinca je nemogoča, ker bi bila sestavljena iz posameznih kosov in nima nobene geografske skupnosti. Provinca Deutschböhmen bi ogrožala kot skrajno nedemokratična dežela v sosedstvu Nemčije demokratičen razvoj češkega naroda. Nemci bi s svojo lastno deželo olajšali prodiranje tujih armad v notranjost češkega ozemlja. V interesu avstrijske vlade je, da nastopi proti zahtevi nemškega naroda. Nemška akcija za odcepitev nemških delov od češke celote ni resna, ampak je samo političen manever.

Obljublamo, da ne izročimo češke zemlje in nikdar za nobeno ceno ne zapustimo čeških manjšin. Bodočnost čeških manjšin je bodočnost češkega naroda.

Državni zbor.

Dunaj, 12. sušca 1918.

Predsednik dr. Gross naznani po otvoritvi seje, da je sporočil povodom rojstva cesarjevega Njegovega Veličanstva najekstremnejše čestitke zbornice.

Pred prehodom na dnevni red poročila poslanec dr. Bukvič (Česki svaz) kot poročevalec imunitetnega odseka o zadevi poslanca Serbu (Rumun), ki je v novembru 1917. leta razžalil nekega službo opravljajočega revidenta severne železnice. Predlaga, naj se poslanec izroči sodišču. Zbornica sprejme predlog.

Nato razpravlja zbornica o poročilu justičnega odseka glede odškodninske dolžnosti države za protidržavne zlorabe v tej vojni. Poročajo poslanci: dr. Benkovič (Jugoslovanski klub), dr. Adolf Gross (nemški nacionalci) in grof Lasocki (Poljak). Poslanec dr. Gross razpravlja o zakonskem načrtu justičnega odseka. Država je dolžna dati odškodnino, če je koga brez pravnega varstva orožnik ali kak drug član oborožene armade ubil ali težko ranil. Istotako, če je bila internacija ali konfinacija neupravičena in neupravičeno predolgo raztegnjena. V prvi instanci vodi sodno postopanje višje deželno sodišče, v drugi najvišji sodni dvor.

Justični minister dr. pl. Schauer naglašja, da je predloženi zakonski načrt posledica temeljite razprave in da je vlada pripravljena dati primerno odškodnino za one, ki so protipostavno trpeli škodo na življenju in prostosti. Odškodnina se ne dovoli, če je poškodovanec ali umorjenec zagrešil zločin, ki se kaznuje s smrtjo. Istotako odklanja država odškodnino, če ni bil uboj ali poškodba povzročena v izvrševanju službe. N. pr. če so se vojaki skregali in izvršili v pretepu kako nasilstvo. Vlada pričakuje, da bo ta zakon utrdil zaupanje do države.

Poročevalec dr. Benkovič (Jugoslovanski klub) predlaga, naj se pristavi v § 2., ki govori o povrnitvi škode onim, ki so bili protipostavno internirani, pasus »v sedanji vojni« in naj se črta točka, da nimajo interniranci pravice do odškodnine, če je bila za postopanje proti njim podana zadostno utemeljena sumnja. Nadalje predlaga, naj se podaljša rok za uveljavljanje zahtev na še enkrat toliko. Končno predlaga resolucijo, naj zastavi vlada pri skupni vladi ves svoj vpliv, da se odškodujejo

žrtve v Bosni in Hercegovini, ki so bile po nedolžnem umorjene, poškodovane, internirane ali konfinirane čimprej s primerno odškodnino iz skupnih sredstev. (Pritrjevanje pri Jugoslovanih.)

Poslanec grof Lasocki (Poljsko kolo) govori o žrtvah Poljakov v tej svetovni vojni. Dolžnost človekoljubja in pravice je, da se te tako velike, ljudem povzročene krivice popravijo.

Poslanec dr. Baxa (Česki svaz) povdarja: Skrajni čas je, da se sprejme postava in se tako ponovitev takih krivic v bodoče onemogoči. Predlaga, naj se odškodujejo tudi oni, ki so bili manj kot tri mesece internirani. Zahteva spremembo vojaškega kazenskega zakonika, vojaškega sodnega postopanja in pomilostitev onih, ki so bili obojeni na podlagi §§ 321 in 327 vojaškega kazenskega zakonika, posebno ko so civilne osebe že pomilostene. Glasoval bo za predlog.

Poslanec Liebermann (poljski socialni demokrat) opozarja, da hočejo podrediti sodstvo diktatu od zgoraj. Tako hoče državni pravnik Höppler sodnike terorizirati. Vsako vplivanje na justico naj se odpravi in vsi tajni odloki vlade glede justice naj se predložijo.

Poslanec Gentili (Italijan) predlaga spremembo posameznih odstavkov predloga.

Justični minister dr. Schauer se izreka proti predlogu dr. Benkoviča, naj se dostavi v § 2. besede »v sedanji vojni«. Podaljšanje roka za uveljavljanje zahtev ne nasprotuje. Istotako predlaga minister odklonitev predloga dr. Benkoviča, naj se črta odstavek, da nimajo pravice do odškodnine oni interniranci, ki so zadostno osumljeni. Minister brani justico pred napadi poslanca Liebermanna.

Po sklepnem govoru poročevalca se sprejme zakonska predloga, kot jo je izdelal justični odsek z dodatnimi predlogi poslanca dr. Benkoviča. Predlogi poslanca Gentilija se odklonijo.

Nato sprejme zbornica zakon o povrnitvi škode po nedolžno zaprtim osebam v drugem in tretjem branju. Tekom debate izjavi justični minister dr. Schauer, da se ne da preprečiti, da bi bil kdo po nedolžnem zaprt. V leto 1912 je bilo sodno zaprtih 42.000 oseb, odpuščenih iz zapora brez obtožbe pa je bilo 22.459 oseb. Država bi bila s takim zakonom finančno težko obremenjena.

Zbornica razpravlja nato o spremembi zakona glede proglasitve mrtvim za one, ki so bili pogrešani v sedanji vojni. Zbornica sprejme tozadevni zakon v drugem in tretjem branju. Prihodnja seja jutri.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Poslanci Jugoslovanskega kluba so vložili v zadnjem času več interpelacij. Poslanec Fon zahteva, da se otvori za begunce osebni promet na progi Sv. Lucija—Plave; begunci hodijo sedaj domov, da obdelajo polja, a se morajo vračati vedno nazaj v dosedanja bivališča, ker v domovini ni ne stanovanja ne živili. Isti poslanec je interpeliral trgovskega ministra, naj nakáže usnjo za popravo čevljev delavcem in beguncem, ki bivajo v obližju čevljarke zadruge v Vrbovcu pri Mozirju, kakor tudi potrebno usnjo za civilno prebivalstvo na Goriškem. V interpelaciji na domobranskega ministra opisuje rop v mirenški cerkvi; tam so vojaki odpeljali z avtomobilom iz glavnega oltarja krasen star tabernakelj iz raznobojnega dragocenega marmorja, dva prelepa stebra iz črne marmorja v stranskem oltarju sv. Valentina in dva stebra iz rumenega marmorja v stranskem oltarju sv. Helene.

Dalje so se vložile interpelacije: 1. zaradi preganjanja Vincenca Möderndorferja, učitelja v Zetalah pri Rogatcu; 2. zaradi konfiskacijske prakse v Pulju; 3. zaradi slabega ravnanja z vojaštvom brzojavnega polka v Lilienfeldu na Nižje Avstrijskem; 4. zaradi načina, kako plačuje c. kr. deželna vlada na Kranjskem svoje konfidente; 5. zaradi pristranosti javnih funkcionarjev na Koroškem; 6. zaradi pristranosti obsedb okrajnega glavarja v Velikovecu; 7. zaradi ravnanja, ki ga uživajo obrekovalci od strani c. kr. državnega pravdnštva v Mariboru.

Weckerlejev odgovor Seidlerju.

Začetkom seje v odseku za volilno reformo ogrske poslanske zbornice dne 12. t. m. je poslanec Bakonyi, vladna stran, interpeliral ministrskega predsednika glede izjave dr. viteza pl. Seidlerja o ustanovitvi ogrske armade. Dr. Weckerle je odgovoril: Obžalujem, da se je vprašanje ogrske armade, ki je bilo v gotovem oziru že dospelo do mirovanja, sedaj sprožilo. Seveda se z naziranjem avstrijskega ministrskega predsednika ne morem identificirati. Tudi njegove razlage člena XII. zakona iz leta 1867. ne morem smatrati za kompetentno. Nasprotno vzdržujem neizpremenjeno naše stališče, da je

ureditev vprašanja samostojne armade stvar, ki se ima urediti med Njegovim Veličanstvom in ogrskim narodom. Vprašanje samostojne ogrske armade smo tudi sprejeli v svoj program kot kardinalno točko. Naš cilj je, da se kot dopolnjoči del celokupne armade osnuje z narodnogospodarskega in — z zagotovitvijo enotne brambe — tudi z vojaškega gledišča samostojna ogrska armada. Enotna izvedba poveljstva, vodstva in notranje organizacije je po avstrijskih zakonih absolutna, v smislu § 14., člena XII. zakona iz leta 1867. na Ogrskem pa ustavna pravica Njegovega Veličanstva. Samostojna organizacija ogrske armade se ima torej izvršiti v ustavnem delokrogu Njegovega Veličanstva. In da se bo tudi dejansko uresničila, za to imamo zagotovila. Seveda pa želimo, da se samostojna ogrska armada zavaruje z zakonom, kakor sem to že ob raznih prilikah poudarjal. Tako je glede ureditve tega vprašanja, čeravno je to pravzaprav stvar ogrskega naroda in kralja, s političnega stališča želeli, da se zlasti v gospodarskem oziru z avstrijsko vlado razjasni. Toda ta pogajanja nimajo tega pomena, kakor bi bila ustanovitev samostojne ogrske armade odvisna od takega dogovora. Saj določa § 3., člen XII. zakona iz leta 1867. glede ugotovitve armadne organizacije samo to, da naj se skuša s stališča smotrenosti glede sestava vojaške brambe doseči dogovor in če bi se to ne posrečilo, naj se pogajajo deputacije ali ljudska zastopstva.

Ni pa nobene določbe, kakor tudi ne glede vprašanja, kaj naj se zgodi, če bi se deputacije ne mogle zediniti. Iz tega sledi zakonitost naše pravice razpolaganja. Odgovor ministrskega predsednika so z velikim odobravanjem sprejeli na znanje.

Kongrua.

Vladna predloga o zvišanju kongrua, ki jo je predlagal in sprejel proračunski odsek, določa:

Člen I. § 1. V obrazcu I. zakona z dne 19. septembra 1898. d. z. št. 176 o dotaciji katoliških dušnih pastirjev, določeni zneski kongrua se zvišajo, in sicer:

a) za samostojne dušne pastirje od 1200 na 1900 K, od 1400 na 2100 K, od 1600 na 2300 K, od 1800 na 2500 K, od 2000 na 2700 K, od 2400 K na 3100 K, od 3600 na 4300 K;

b) za pomožne dušne pastirje od 600 na 1200 K, od 700 na 1300 K, od 800 na 1400 K, od 1000 na 1600 K.

Za pomožne duhovnike, ki so vsled pravila ali običaja dolžni, da vodijo lastno gospodinjstvo, se gornji postavki zvišajo za nadaljnjih 300 K.

§ 2., odstavek 2. zakona z dne 19. septembra 1898 d. z. št. 176 se izpremeni in se ima v bodoče glasiti: Ta minimalni dohodek se glede tistih sistemiziranih pomožnih duhovnikov, ki so jim poverjene dušobrižniške funkcije v kaki izven župnijskega kraja ležeči cerkvi in imajo pri njej svoj uradni sedež, potem za pomožne duhovnike sistemiziranih kornih vikarjev v stolnih cerkvah, se zviša za 320 K.

§ 4., obrazec II. zakona z dne 19. septembra 1898, d. z. št. 176, se glede dušnih pastirjev, ki stopijo v pokoj po uveljavitvi tega zakona, se izpremeni tako-le:

Obrazec II. za odmero pokojnine onemoglim dušnim pastirjem.

Za službeni čas v dušebrižništvu ali kaki drugi javni cerkveni službi:

a) za samostojnega dušnega pastirja, če je na zadnji dušebrižniški postaji sistemizirana kongrua znašala 1000 K: do 10 let 950 K, nad 10 do 20 let 1100 K, nad 20 do 30 let 1250 K, nad 30 do 40 let 1400 K, nad 40 let 1600 K; če je znašala kongrua 2100 K: do 10 let 1020 K, nad 10 do 20 let 1200 K, nad 20 do 30 let 1350 K, nad 30 do 40 let 1500 K, nad 40 let 1700 K; če je znašala kongrua 2300 K: do 10 let 1150 K, nad 10 do 20 let 1300 K, nad 20 do 30 let 1450 K, nad 30 do 40 let 1600 K, nad 40 let 1800 K; če je znašala kongrua 2500 K: do 10 let 1250 K, nad 10 do 20 let 1400 K, nad 20 do 30 let 1550, nad 30 do 40 let 1700 K, nad 40 let 2000 K;

b) za pomožnega duhovnika do 10 let 600 K, nad 10 do 20 let 700 K, nad 20 do 30 let 800 K, nad 30 do 40 let 900 K, nad 40 let 1000 K.

Člen II. § 1. Postavno določeni minimalni dohodek svetnih in redovnih duhovnikov, v kolikor imajo po zakonu z dne 19. septembra 1898, d. z. št. 176, pravico do dopolnitve tega dohodka, se po 3., 6., 9., 12., 15., 19., 23., 27., 31. in 35. letu službe, ki so jo dovršili pred ali po uveljavitvi tega zakona v dušebrižništvu ali kaki drugi javni cerkveni službi, zviša vsakokrat za dvesto kron.

Člen III. Dostojanstvenikom in stolnim kanonikom državno priznanega osebnega statusa metropolitanskih, katedralnih in konkatedralnih kapituljev se v § 1. zakona z dne 7. januarja 1894, d. z. št. 15, določeni zneski minimalnega dohodka zvišajo, in sicer: od 2400 na 3600 K, od 2800 na 4000 K, od 3200 na 4400 K, od 3600 na 4800 K, od 4000 na 5200 K.

Nadalje se zajamčena najnižja mera prejemkov takim dostojanstvenikom vsakih pet let pred ali po veljavnosti tega zakona do vključno 25. službenega leta zviša vsakokrat za štiristo (400) kron.

Čehi in ustavna reforma.

Z ozirom na razne časnikarske vesti, da je dr. Stransky v zadevi ustavne preosnove zavzel oportunistično stališče, je dr. Stransky priobčil v brnških »Lidovih Novinah« to-le izjavo oziroma predloge:

»Vstrajajoč na državno-pravnih izjavah z dne 30. maja 1917 in 6. januarja t. l., odklanjam vsako preureditev avstrijske, to je cisilavske države in stremimo neomajno za tem, da se monarhija izpremeni v federacijo svobodnih, enakopravnih in suverenih držav. Udeležiti se ne maramo nobenih posvetovanj, katerim bi manjkalo v naprej dogovorjeni temelji ali ki naj bi se vodila na temelju, ki je z našimi načeli nezdružljiv. Pač pa smo pripravljeni, udeležiti se vsakega poizkusa, katerega v naprej dogovorjeni temelji bi se strinjali z našimi načeli, vendar pa ne v nobenem odseku in v nobeni komisiji, katere oblika in omejitve bi nasprotovala naši mirovni misli, marveč od naroda do naroda v svobodni državni konferenci, v kateri bi bili zastopani vsi narodi, vlade in činitelji in o katere sestavi, opravičilu in kompetenci bi se prej sklenil dogovor. Prizadevajoč si, da po tem mirnem potu dosežemo svojo narodno svobodo in jo obdamo z edino zanesljivim varstvom lastne državne oblasti, smo pripravljene sprejeti vse modalitete, potem katerih bi mogli to našo neomajno voljo spraviti v sklad s svobodo drugih narodov. Ako bi se uvedle upravne konference, bi tega ne smatrali za povod, da bi izpremenili svojo opozicijsko taktiko v poslanski zbornici. Razlog češke in jugoslovanske opozicije ni samo v našem načelnem nasprotju proti sedanjemu ustroju države, marveč tudi v tem, da se v decembrski ustavi objubljen narodna enakopravnost tudi v okviru ustave, ki jo odklanjamo, ne izvršuje. Ako naj torej naša pogajanja o uresničenju naših narodnih ciljev, četudi le za kratek čas, spremlja razbremenitev poslanske zbornice z ozirom na opozicijski pritisk, bi moral biti dan zato predpogoj: takoj se izvedejo demokratične in narodne pravice najmanj v mejah sedanje ustave; nemudoma se razpišejo nadomestne državne in nove deželne volitve; sedanje ministrstvo se takoj izpremeni v uradniški kabinet, čegar sestava bo natančno odgovarjala številnemu razmerju narodov; najvišja mesta v čeških in jugoslovanskih deželah se takoj nanovo zasedejo; vsem češkim in jugoslovanskim pritožbam se takoj ugodi, kar je v okviru veljavne ustave mogoče. Vsi sklepi o teh vprašanjih se morajo predložiti izvršilnemu odboru posameznih strank oziroma generalnemu zboru vseh čeških poslancev v končnoveljavno odločitev.«

»Lidove Noviny« poročajo, da so se v predsedstvu Češkega svaza izrekli za te predloge poslanci Stanek, Tusar in Habermann, s pridržkom tudi poslanec Klofač; soglasno jih je sprejel češki agrarni klub in češki socialni demokratje so se soglasno izrekli zanje, tako da jim je bila v svazu zagotovljena dvetretjinska večina; toda vsled ugovora poslanca Frante in Kaline, tovarišev v izvršilnem odboru državno-vzdržujočih demokratičnih strank, je dr. Stransky svoje predloge umaknil.

Rusko-rum. vojaška pogodba.

Ruski tajni spisi, ki jih sedaj objavlja boljševiška vlada, vsebujejo v tretjem zvezku naslednjo rusko-rumunsko vojaško pogodbo iz l. 1916.

Podpisani: 1. ruski vojaški agent v Rumuniji polkovnik A. Patarinov, 2. francoski vojaški agent v Bukareštu A. M. F. M. Deprès, 3. S. B. Tomson, velikanški vojaški agent v Bukareštu in 4. italijanski vojaški agent v Bukareštu podpolkovnik Ferigo, posebno pooblaščenici od vrhovnih poveljstev svojih armad na eni strani in njegova ekselencia, predsednik ministrskega sveta, vojni minister kraljevine Rumunije I. Bratian na drugi strani so se dogovorili naslednje:

1. V spočitve zavezniške pogodbe, ki se je 17. avgusta 1916 sklenila med Rusijo, Francijo, Anglijo, Italijo in Rumunijo, se Rumunija zaveže, da bo vse svoje bojne sile na suhem in na vodi mobilizirala in napadla Avstrijo ne pozneje kot 28. avgusta 1916 (dni po solunski ofenzivi). Ofenziva rumunske armade se mora pričeti takoj na dan vojne napovedi.

2. Od trenutka, ko bo ta dogovor podpisan, naprej in med mobilizacijo in koncentracijo rumunske armade mora ruska armada izredno odločno delovati na celi avstrijski fronti, da krije omenjene rumunske operacije. To delovanje mora biti posebno močno in ofenzivno v Bukovini.

3. Rusija se zaveže, da bo med mobilizacijo rumunske armade poslala dve pehotni in eno kavalerijsko divizijo v Do-

brudžo, da nastopita proti bolgarski armadi. Zavezniki države se zavežejo, da bodo najpozneje 8 dni pred začetkom rumunskih vojaških operacij pričele odločno ofenzivo pri Solunu, da olajšajo mobilizacijo in koncentracijo vseh rumunskih bojnih sil. Ta ofenziva se bo pričela 20. avgusta 1916.

4. Rusija, Francija, Anglija in Italija se zavežejo, da bodo Rumunijo preskrbovale z vojnim materialom in drugimi potrebščinami.

Koliko zaslužijo velenemški vojni hujskači?

Velenemške vojne kričarje hujskajo predvsem tisti, ki jim vojska največ nese: veliki tvorničarji, ki so tako med vojsko obogateli, da si tega navadnih smrtniki niti predstavljati ne moremo. Način, kako »najdomoljubnejši« velenemški vojni hujskači odirajo državo se je odkril minolo soboto v glavnem odseku nemškega državnega zbora. V Nemčiji imajo precej ostro postavbo proti oderuštvi, a te dni se je pokazalo pri deželnem sodišču, da velenemskim tvorničarjem oderuštvo postava ni kos. Razprava je pokazala oderuštvo, dognali so, da je tvrdka izplačala malenkost 124.000 mark samo za to, da je podkupovala, a sodišče je moralo, ker zakonodaja ne zaščuje, tvrdko opustiti.

Komaj se je ta škandal nekako pozabil, se je pa pojavil novi škandal: šlo je za znane »Daimler Werke«, ki dobavljajo predvsem armadi vojno blago in motorje. Razkrili so v razpravi glavnega odseka, da ta tvrdka prvači navijalcem cen: pri kalkulacijah navaja višje plače, kakor jih izplačuje in zahteva vedno višje cene. Pri izdelavi motorjev si je prilastila monopol. Motor stane tvrdko 5000 mark, pri 30% dobičku bi torej stal motor 7000 mark, a tvrdka je zaračunavala nemški vojni upravi vsak motor s 15.000 markami in zdaj zahteva, naj se povzraha cena za 50%; toraj na 22.000 mark! 15.000 mark bi torej zaslužila pri vsakem motorju. Ker izdela tvrdka vsak mesec 500 motorjev, je dozdaj zaslužila do 48 milijonov mark.

Ker pa vojaške oblasti niso hotele več plačevati tako visokih cen, so pa »Daimler Werke« zagrozile, da bodo pričele z dobavo stavitki. Vojaške oblasti so nato tvornico militarizirale in uvedle proti ravnanju kazensko postopanje. V glavnem odseku nemškega državnega zbora so ostro grajali, ker je vojaška uprava dopuščala tvrdki delati s 175%.

Ostre besede so tudi padale, ker so pripustili, da se je vrnil bivši komornik nemške cesarice Behr-Pinno, da si je v zelo kratkem času pri vojnih dobavah zaslužil nad 4 milijone mark.

Pri takih ogromnih dobičkih seveda ni nič čudnega, da navijalci cen s polnim parom pritiskajo na nadaljevanje krvave svetovne morije.

Vojna poročila.

AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.
Dunaj, 12. marca. Uradno:
Nič novega.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 12. marca. Veliki glavni stan:

Zapadno bojišče: Sovražna artiljerija je zgodaj jutraj na mnogih krajih fronte, posebno med rekama Lys in Scarpe, pričela živahno streljati. Tudi v večernih urah je ognjeni boj pogosto oživel. Na predpolju obojestranskih postojank je prišlo do manjših pehotnih bojev. Ogenj angleške artiljerije na zadaj ležeče kraje je zahteval številne žrtve med francoskim prebivalstvom. Tu v Cambrai je padlo več strelbov najtežjega kalibra. Da se maščujejo nad sovražnimi letalskimi napadi dne 9. in 10. t. m. na Stuttgart, Esslingen, Unter-Türkheim in Mainz, so naši letalci minulo noč napadli izdatno in uspešno Pariz z bombami. Poročnik baron Richt-hoffen je priobčil svojo 27. zračno zmago. Z drugih bojišč nič novega.

Ludendorff.

Položaj na italijanskem bojišču.

Lugano, 12. marca. Angleži in Američani trde, da nameravajo osrednje velesile v gorah ofenzivo in da bodo najbrž poskusili priti skozi dolino Brenta na ravan in da je prevzel maršal Kövesz poveljstvo 11. armade med Val Brento in Val d'Asso.

Lugano, 12. marca. (K. u.) Italijansko mejo so danes odprli.

Napad na Neapelj.

Lugano, 12. (K. u.) Poročilo o zračnem napadu na Neapelj je Rimljane zelo razburilo. Listri ostro napadajo »barbare«. Poškodovanih je več hiš v sredini mesta, tudi nek hotel je poškodovan. Ubitih je 16, ranjenih tudi 16 civilistov.

Priprave za ofenzivo na italijanskem bojišču.

Haag, 12. »Daily Telegraph« poroča iz Milana: Železnice v Avstriji prevažajo skoraj le čete z vzhodnega italijanskega

bojišče. Dohod novih čet se opazuje 30 do 50 kilometrov daleč za fronto. V Adiski dolini so že veliko topov razvrstili. Vrhovni poveljnik na italijanski fronti je maršal Conrad.

Zračni napad na Neapelj.

Berlin, 12. marca. Uradno:
Zračne bojne sile mornarice so ponoči z bombami napadle pristanišče in vojaške naprave v Neaplju kakor tudi plavže v Bagnoliu.

Hindenburg v Berlinu.

Berlin, 12. marca. Maršal Hindenburg je bil danes v Berlinu zaradi vojaških razgovorov.

Boji v Palestini.

Carigrad, 11. marca. Uradno: V Palestini so se tudi 10. marca živahno bojevali; boji se še deloma niso zaključili, na primer pri Nebiju Salehu, kjer smo izvedli protisunek in je nato sovražnik z močnimi silami nastopal. Ujeli smo tam več mož. Odbili smo ponovne in močne sovražne napade, ki so jih izvajali ponoči in podnevi na odsek vzhodno od Nebi Saleha. Tam je Anglež le na eni točki nekaj prostora pridobil. Sovražnik je svoj glavni sunek izvajal proti našim postojankam na obeh straneh ceste Jeruzalem-Nabluz; le pri Burdu el Lisane in pri Šejhu Salehu so se ustalili. V vzhodni smeri proti Jordanu smo odbili vse napade in ujeli več mož. Na malozijskih obali so letalci živahno nastopali. Pri otoku Meis so naši topničarji s kopnega potopili veliko sovražno jadrnico. Močne naše straže stoje 18 km od Erzeruma nasproti armenskim tolpam. Na obali smo zasedli Matariatano in Vico. V Hedžasu smo zasedli Tathle, vstahi beže.

Žrtve letalskega napada na Pariz.

Pariz, 12. »Agence Havas«: Pri zadnjem napadu letalcev na Pariz je bilo ubitih 29, ranjenih pa 50 oseb. Zadušilo se je 66 oseb, večinoma žene in otroci, ko so bežali v prostore podzemeljskih železnic. V neki bolnišnici je ubila bomba 6 in ranila 7 oseb.

Proti Odesi.

Na pohodu proti Odesi so v ponedeljek naše čete dosegle Tiraspol in Bendery ob Dnjestrju in s tem zasedle dve važni točki železnice Jaš-Kišinev-Odesa. Dnjester je od izliva pa do Tiraspolja ploven tudi za velike ladje. — Okoli Odesa še plenijo številne čete, katerim so se pridružili tudi mornarji črnomoškega brodovja. Nekatere čete so opremljene celo s strojnimi puškami in topovi. Nekaj teh čet, na katere so naše čete naletele ob železnici Smerinka-Odesa, je bilo uničenih. Rekrutirale so se iz moštva češko-slovaške brigade. Naše čete so jih polovile in po vojnem pravu kot vojaške begunce postrelile. — Tako piše vojaški sotrudnik »Tagespost«: C. kr. korespondenčni urad pa poroča iz Berlina, da so se na strani boljševikov borili češki vojaški begunci, ki so imeli tudi težko artiljerijo. Ko so bili Čehi obkoljeni, so prosili za prost odhod, kar jim je bilo zabranjeno.

Ruski mir.

Sovjet potrdil mir.

Bern, 12. marca. (K. u.) »Nouveliste de Lyon« poroča iz Moskve: Moskovski sovjet je z ogromno večino sprejel predlog o ratificiranju mirovne pogodbe z osrednjimi velesilami. Iz tega sklepajo, da vlada ljudskih komisarjev v Moskvi gotovo dočee uspeh. »Petit Journal« poroča, da je preobrat v Moskvi dosegel Ljening, ki je poročal, zakaj mora Rusija sprejeti mir. Med 195 sovjeti jih je na brzojavno vprašanje odgovorilo 110, da se strinjajo z ratificiranjem. Ljening se je posebno na popolno desorganizacijo ruske armade skliceval.

Sporazum in ruski mir. — Wilson sovjetu.

— Načrti boljševikov.

Genf, 12. marca. »Matin« naznanja: Sporazum bo izjavil, da ne pripoznava v Brestu Litovskem sklenjenega miru in da uporeka, ker se Rusija razkosava. Japonsko pokliče na pomoč, da sporazum z ruskim narodom izvede svojo politiko.

Washington, 11. marca. (K. u.) Reuter: Wilson je brzojavil ameriške konzulu v Moskvi: Ob priliki, ko se je zbral kongres sovjetov, izražam odkrite simpatije naroda Združenih držav v tistem trenutku, ko je posegla vmes nemška sila, da prekine boj za svobodo, razširi svoj uspeh in da uveljavi želje Nemčije nasproti smotrom ruskega ljudstva. Nesrečen slučaj je, ker zdaj vlada Združenih držav ne more neposredno pomagati, a rada bi pomagala. Potom kongresa bi rad ruski narod zagotovil, da se bo vlada Združenih držav poslužila vsake prilike, ki bi mogla Rusiji še enkrat zagotoviti popolno suvereniteto in neodvisnost v lastni deželi in ki bi ji zopet pripomogla, da bi svojo veliko vlogo v življenju Evrope in modernega sveta v popolnem obsegu izvajala. Ljudstvo Združenih držav prisrčno pozdravlja ruski narod, ki poskuša, da se osvobodi vsake avtokratične vlade in da postane sam gospodar svojega lastnega življenja.

Dunaj, 12. marca. »Times« so poročale iz Petrograda: Kongres boljševikov v Moskvi je z veliko večino mirovno pogodbo potrdil. Stranka se spremeni v rusko komunistično stranko; stranka postane mednarodna in bo delala na to, da se bodo povsod ustanovljale republike, ki jih bodo vodili sovjeti. Uvesti nameravajo diktaturo proletariata, ki bo buržoazijo odpravljala.

Ultimat oblastim v Vladivostoku.

London, 12. (K. u.) »Daily Chronicle« poroča iz Petrograda: Konzuli zaveznikov v Vladivostoku so stavili krajnim oblastim ultimatum, s katerim zahtevajo, naj se obnovi sistem, ki je obstojal pred boljševiki.

Lugano, 12. V »Corriere della Sera« je izjavil tajnik kitajskega poslanstva v Rimu, da sporazum preoptimistično sodi o vojaškem nastopu Japonske v Sibiriji, ker bi morala Japonska preveč cepiti svoje moči. Japonski diplomat je pa izjavil, da japonska vlada zaveznikom ni predlagala načrta za vojaško ekspedicijo v Sibirijo, dasi bi na prošnjo rada neposredno pripomogla do zmage zaveznikov potom ekspedicije v Sibirijo.

Poljske novice.

Parlamentarni program. Dunaj, dne 12. marca. V današnji seji načelnikov strank je predlagal predsednik poslanske zbornice dr. Groß, naj se rešijo pred Veliko nočjo še sledeče predloge: vojni davek, rentni davek, efektni davek, draginjske doklade učiteljem, izboljšanje plače vojakom in poročilo ustavnega odseka o ustanovitvi ministrstva za ljudsko zdravje. Posl. Stanek zahteva, naj se cesarska naredba o raztegnitvi črnovojniške službe na letnike od 43. do 50. leta razveljavi in z novim zakonom nadomesti. Posl. Seitz opozarja, da je vlada obljubila poročati o zakonskem načrtu glede pomožne vojne službe do 20. marca. Ministrski predsednik dr. pl. Seidler je izjavil, da bo vlada predlog do 20. marca predložila. Na vzpodbudo posl. Seitz se je izvolil poseben odsek, ki ima nalogo preprečiti zlorabo cenzure. V ta odsek so izvoljeni poslanci: dr. Benkovič, Tusar, Daszynski, German, Seitz, Fink, Waldner in Teuffel. Zbornica bo zborovala cel ta teden in tudi v začetku prihodnjega tedna, da reši določeni program.

Za narodni svet. Dubrovniška »Prava Crvena Hrvatska« piše: Časopisi so prinesli predlog bratov Slovencev, naj se ustanovi »Narodni svet«. Ta institucija bi nam bila ne samo potrebna in koristna, ampak naravnost rešilna v teh kritičnih časih. Tu naj bi se našli pri skupnem delu ne samo vsi poslanci Slovenije, Istre, Dalmacije, Banovine, Bosne-Hercegovine in voditelji vseh strank, ampak tudi priznani domoljubi, ki delajo za narod in z njim žive ter najbolje poznajo njegove potrebe. Naloga »Narodnega sveta« bi bila, da od strani vsa nesoglasja in prepire, a zgradi temelj skupnemu enodušnemu delu, da doseže našemu narodu to za čemer vpije že tisoč let, kar nam pripada po historičnem in narodnem pravu.

Manifestacija češke, poljske in jugoslovanske omladine v Pragi za svobodo in samoodločevanje narodov. »Narodni Listy« poročajo, da se je vršila v nedeljo v dvorani Mestne besede velika manifestacija češke, poljske in jugoslovanske mladine inteligence in dijaštva. Govorili so zastopniki Čehov, Poljakov in Jugoslovancev. Navzoči so bili češki državni poslanci. V imenu češkega sveta je pozdravil navzoče posl. N. Viškovski. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva na podlagi češke deklaracije, z dne 6. prosinca 1918 za vse narode, v prvi vrsti za zapadne Slovence, pravico samoodločevanja. Samo na tej podlagi je mogoč trajen svoboden mir in svoboden razvoj češkega, jugoslovanskega in poljskega naroda.

Wekerle na Dunaju. Dr. Wekerle, grof Julij Andrássy in grof Štefan Tisza so se pripeljali na Dunaj k cesarju. »Pester Lloyd« poroča, da gre za sporazum v zadevi volilne pravice.

Novo glasilo češke narodno-socialne stranke je te dni izšlo. Izdaja ga poslanec Klofač, odgovorni urednik je Stribrny. Uvodni članek je spisal Klofač. V njem nastopa proti novi stranki, češki državopravni demokraciji, ki skuša premetiti češko javnost, kot da bi šlo za skupno in enotno organizacijo vseh državopravno mislečih strank. Temu pa ni tako. Ena sama češka stranka je dandanes nemogoča.

Volilni kompromis ali razpust zbornice na Ogrskem. Na Ogrskem se bo prihodnje dni odločilo o vseh aktualnih vprašanjih, v prvi vrsti o vprašanju volilnega kompromisa in razpusta zbornice. O volilnem kompromisu se že pogajajo. Tisti, ki so v mirnem času služili pri vojakih, ne bodo imeli volilne pravice; enako tudi ne tisti, ki so med vojsko opravljali vojaško službo za fronto. Nadaljnja točka pogajanj je vprašanje, če se naj inteligenčno merilo povzraha od štirih ljudskošolskih razredov

na šest. Vazsonyjeva predloga daje volilno pravico tistim, ki znajo brati in pisati, medtem ko želi grof Tisza dovršitev štiri-ali šestrazredne ljudske šole. Upajo, da se bodo v tej točki sporazumeli. Večja diferenca pa je v vprašanju volilne pravice za imejtelje hrabrostnih svetlinj in Karlovega četnega križca. Po Vazsonyjevi predlogi imajo volilno pravico vsi imejtelji hrabrostnih svetlinj in Karlovega četnega križca ne glede na starost, samo da znajo brati in pisati. Volilna pravica za imejtelje Karlovega četnega križca se namerava omejiti z zvišanjem starostne meje od 18 na 21 let in z dovršitvijo štirirazredne ljudske šole. Delovna stranka zahteva, da se mora obenem z volilno prenosno podpravitvijo uprava, spopolniti ljudska šola v narodnem oziru in dati jamstva za primerno narodno organizacijo armade. Prvi dve zahtevi vsebuje Wekerlov program, glede tretje zahteve se bodo morali še pogajati. Upajo, da se bo kompromis dosegel.

Poljaki in Nemci. Krakov, 12. marca. Iz Varšave poročajo: Trije zastopniki poljskega centra, ki so se posvetovali v Berlinu z zastopniki glavnega odseka državnega zbora s poslanci: Erzberger, David in Neumann, so se vrnili v Varšavo. Prinesli so s seboj načrt za poljsko deklaracijo, v kateri se izjavljajo Poljaki za pozitiven sporazum z nemškim narodom in njegovimi zavezniki na podlagi politične in gospodarske zveze med poljsko državo in centralnimi velesilami. Deklaracija mora biti podpisana do 19. t. m. Nato bi bila predložena glavnemu odseku v odbore. Nato bi nemška vlada stavila posebno predlogo. V nasprotnem slučaju smatrajo Nemci pogajanja za pretrgana.

Glas Slovencev, Hrvatov in Srbov. Dnevnik za jugoslovansko ujedinjenje v Zagrebu, je ban Hrvatske (ne hrvatski) ustavil za 8 dni z motivacijo, češ, da njegova pisava ogroža interese vojskovanja. — Pa naj še kdo reče, da se hrvatsko-srbska koalicija ne zavzema na vseh poljih za koristi hrvatskega naroda!

Junkerska zahvala nemškemu cesarju. Nemški cesar je prejel iz Jurjeva brzojavsko livonskega junkerstva, v kateri se mu zahvaljuje za rešitev Livonije in za to, da je ta najstarejša nemška naselbina postavljena pod zaščito močnejše nemške države. Livonsko junkerstvo obeta brezpogojno zvestobo in zagotavlja, da bodo Livonci z blagom in krvjo vedno pripravljani nastopiti za velikost nemške domovine. Enako brzojavko so poslali v starem nemškem vseučilišču zbrani nemški profesorji, docenti in dijaki.

Ali prihaja splošen mir? Podpredsednik bolgarske mirovne delegacije Momčilov je rekel, da se bo kmalu sklenil splošen mir, ker je sporazum že toliko izčrpan, da misel o spravi vedno bolj napreduje.

Vojna bo trajala še 2 do 3 leta. Bivši predsednik ameriških Združenih držav Taft je govoril v Newyorku. Izvajal je, da računa Amerika z vojno, ki bo trajala še 2 do 3 leta. Amerika mora ustanoviti armado, ki bo štela 5 do 6 milijonov mož, katero prepelje v Evropo, kadar jo bodo oborožili s topovi.

Mirovni pokret v Italiji. »Secolo« poroča: Zaprli so župana v Rodignu, ker je nastopal proti nadaljevanju vojske.

Ruska vojaška mislija v Italiji prenehala posloovati. »Corriere della sera« poroča: Rusko vojaško mislijo, ki je bivala med vojsko v Italiji, vodil jo je general Heshet, so razpustili.

Posveti v Berlinu. »Berliner Tagblatt« poroča: Dne 12. t. m. so se posvetovale stranke večine; zvečer je sprejel kancelar voditelje strank in predsedstvo državnega zbora. Razpravljali so o vprašanjih Vzhoda, o novi kreditni predlogi in o novem vojnem posojilu. »Lokalanzeiger« poroča, da je bil pri posvetih tudi Hindenburg navzoč in da so razpravljali v prvi vrsti o vprašanjih, ki tičejo trgovino in ki so v zvezi z ruskim mirovnim sklepom. Posvetovali so se tudi o stanju mirovni pogajanj v Bukareštu.

Kako se bo ukrajinsko žito razdelilo? »Kölnische Zeitung« je 11. t. m. pisala: Nemčiji in Avstriji sta se glede na dobavo žita iz Ukrajine tako pogovorili, da bosta obe državi dobili enako množino žita. V prvi polovici tega roka bo dobila Avstrija še enkrat toliko kolikor Nemčija, nato pa Nemčija podvojeno množino.

Ameriški vojni minister Baker o položaju. Ameriški vojni minister Baker je prišel v Pariz. Nadzoroval bo ameriške priprave v pristaniščih in na železnicah, vezbališča in ameriške postojanke na bojišču. »Agence Havas« je Baker izjavil: »Prišel sem, da se poučim o položaju, da napne Amerika svoje sile v podporo ameriške armade, ki se nahaja v Franciji in da se izboljša položaj zaveznikov vojska. V Ameriki so izdelali že skoraj toliko vojnega blaga, kolikor ga potrebujejo. Nakupili so ga toliko, kolikor ga potrebuje zelo velika armada; ameriška armada je že skoraj popolnoma izurjena. Amerika je napela vse svoje sile, da zmaga.«

Za skupno delo. Poslanec razpuščenega bosenskega sabora Srb Kosta Maikić je izjavil dopisniku »Jutarnjega li-

sta: »Na svojem prvem političnem koraku v Zagrebu smo tudi mi od opozicije privrati izmenjali misli, odkar traja vojna z našimi brati iz monarhije, katerih vodja je dr. Korošec, t. j. z onimi ljudmi, ki so bili tudi tekom vojne politično aktivni, da bi mogli določiti smer za našo skupno delo. Za nas je sedaj glavno, da narod koncentriramo in da gremo solidarno na skupno delo z jugoslovanskimi brati.«

Ljubljanska aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek dne 15. marca od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

a Pekom in prodajalcem kruha se strogo naroča, da ne smejo na nove rodinske izkaznice, ki se bodo izdajale v petek, oddati nobeni stranki več kruha, ako nima na rodinski izkaznici s črnilom napisano svoje ime in priimek. Rodinska izkaznica, na kateri bi bil podpis radiran, je neveljavna. Ker se te rodinske izkaznice izrabljajo tako pri nakupu kruha kakor tudi pri nakupu mesa in drugih živil, je ta odredba nujno potrebna ter so za nje točno izpolnitev soodgovorni prodajalci kruha. Tudi meso in druga živila se ne bodo oddajala na rodinske izkaznice, ki ne bodo od strank podpisane s črnilom. Isto velja za člane vojne zveze. Če bo vsled neizpolnitve tega trpela kaka stranka škoda, naj pripiše posledice sama sebi, ker mestni magistrat v tem oziru ne dovoli prav nikakih izjem.

a Premogariji se pozivljejo, da takoj po končani prodaji predložijo v mestni posvetovalnici odrezke za premož in sporoče, koliko jim je ostalo premožja.

a Člani vojne zveze dobe le krušne in močne izkaznice, katere imajo samo mestni pečat in so brez številke v krogu. Štampilja »vojne zveze« se ne bo več natisnila na karte, ker zadostuje le mestni pečat.

a Prodaja kislega zelja. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na izkaznice za krompir v četrtek, dne 14. t. m. in v petek, dne 15. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: v četrtek, dne 14. t. m. popoldne od 2 do 3 štev. 1—200, od 3 do 4 štev. 201—400, od 4 do 5 štev. 401—600. V petek, dne 15. t. m. popoldne od 8 do 9 štev. 601—800, od 9 do 10 štev. 801—1000, od 10 do 11 štev. 1001 do konca. Vsaka oseba dobi 2 kg. Kilogram stane 1 K 50 vin.

a Meso na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A. prejmejo meso v četrtek, dne 14. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa in sicer od pol 2. do 2. ure.

a Meso na rumene izkaznice s črko D. Stranke z rumenimi izkaznicami A. prejmejo meso v četrtek, dne 14. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od 2. do pol 3. ure štev. 1 do 200, od pol 3. do 3. ure štev. 201 do 400, od 3. do pol 4. ure štev. 401 do konca. Kilogram stane 2 K.

a Meso na rumene izkaznice C štev. 1 do 600. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo meso v četrtek, dne 14. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od pol 4. do 4. ure štev. 1 do 200, od 4. do pol 5. ure štev. 201 do 400, od pol 5. do 5. ure štev. 401 do 600. 1 oseba dobi četrt kilograma, 2 osebi pol kilograma, 3 in 4 osebe tri četrt kilograma, 5 in 6 oseb 1 kilogram, 7 in 8 oseb 1 in četrt kilograma, več kot 8 oseb 1 in pol kilograma. Kilogram stane 2 kroni.

a Meso za železniške uslužbence. Medarji se opozarjajo, da morajo železniški uslužbenci dobiti meso za sedaj le na rodinske izkaznice, ker nimajo rdečih legitimacij. Te rodinske izkaznice imajo natisnjen veliki C. Razen tega morajo biti od strank podpisane s črnilom. Tudi mora biti razvidno iz legitimacij, koliko ima stranka rodinskih članov, ker so sicer neveljavne. Za pravilne označbe rodinskih članov je odgovorna uprava železniške aprovizacije.

a Marmelada na rumene izkaznice C štev. 1501 do konca. Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1501 do konca prejmejo marmelado v petek dne 15. t. m., v soboto dne 16. t. m. in v ponedeljek dne 18. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: v petek dne 15. t. m. popoldne od 8. do 9. št. 1501 do 1600, od 9. do 10. št. 1601 do 1700, od 10. do 11. št. 1701 do 1800; popoldne od 2. do 3. št. 1801 do 1900, od 3. do 4. št. 1901 do 2000, od 4. do 5. št. 2001 do 2100. V soboto dne 16. t. m. popoldne od 8. do 9. št. 2101 do 2200, od 3. do 4. št. 2201 do 2300, od 4. do 5. št. 2301 do 2400. V ponedeljek dne 18. t. m. popoldne od 8. do 9. št. 2401 do 2500, od 9. do 10. št. 2501 do 2600, od 10. do 11. št. 2601 do 2700, popoldne od 2. do 3. št. 2701 do 2800, od 3. do 4. št. 2801 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 2 K.

Ljubljanske novice.

lj Zborovanje slov. kršč. soc. železničarjev združenih v Prometni zvezi in železničarskem odseku Jugoslovanske Strojne Zveze, se vrši v nedeljo dne 17. marca ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih v cerkveni hiši (mežnariji) pri cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Poroča g. dr. poslanec Jože Gostičar o železničarskih zadevah. Železničarji, udeležite se zborovanja polnoštevilno.

lj V Šentpeterskem prosvetnem društvu nadaljuje g. muz. ravnatelj prof. dr. Mantuani v četrtek dne 14. t. m. ob 7. uri zvečer svoje zanimivo zgodovinsko predavanje o Jugoslovanih. Spoznajmo svojo zgodovino, da znamo potem ljubiti svoj narod!

lj Ustanovni občni zbor podružnice »Ljubljana I« zveze jugoslovanskih železničarjev bo dne 19. marca ob 3. uri pop. v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« v Ljubljani. Jugoslovanski klub se po svojem zastopniku udeleži tega važnega zborovanja.

lj Ali je res? Prejeli smo: Očividci, ki prihajajo iz Gradača in drugih sosednih krajev, trdijo, da je tamkaj sadje znatno cenejše kot pri nas, na primer jabolka po 1 K 20 vin. do 1 K 60 vin., pri nas pa najmanj po 4 K. To je velikanska razlika! Pa pravijo, da je tam lakota in hudo za živeti! Kaj naj pa mi rečemo? In vendar je tudi pri nas še ogromno sadja po skladiščih, tako da ga branjevci vsak dan proč mečejo, ker ga redno ne morejo toliko prodati vsled previsokih cen, kolikor ga sproti zgornje, ali pa nagnite in obrezane prodajajo siromašnim ljudem, kot da bi ti imeli želodec iz »trpežnejšega blaga« — kar pa zdravju gotovo ni v prospeh. — Vprašamo kroge, ki morajo nadzorovati cene in zdravstvene razmere, ali jim je to znano? — O tem bi se dalo še več povedati.

lj Patrone kot igrače. Jakec Osterman, štetni sin sprevednika južne železnice, stanujoč na Martinovi cesti, je dobil včeraj popoldne od otrok sosedne hiše vojaško patrono. Začel je tolči s kamnom po njej, dokler ni eksplodirala. Dobil je težke poškodbe na levem očesu, ki je izgubljeno, odtrgalo mu je prstanec desne roke, poškodovalo sicer celo desno roko do zapestja, prebilo spodnjo čeljust in dobil je dva drobca v trebuh. Poleg stoječa njegova sestra 5letna Dragica, pa je bila lahko poškodovana na čelu, vratu in desni roki. Prenesli so oba v dež. bolnico.

lj Meteor. Sinoči ob 3.10. je bilo nebo nenadoma za nekaj sekund razsvetljeno skoro kot podnevi. Videlo se je, kot da bi deloval žaromet. Bil je meteor, ki je, opazovan s Slovenskega trga, padel v smeri proti Rožniku; nebesni pojav, ki se sicer v tem letnem času po naših krajih redko vidi tako jasno in svetlo.

lj Zgubila se je srednja svota denarja in krušna karta zavita v žepni robec. Pošten najditelj naj odda policiji.

Kako kranjska deželna vlada plačuje svoje konfidente.

Poslanec dr. Korošec in tovariši so vložili na notranjega ministra naslednjo interpelacijo:

C. kr. deželna vlada na Kranjskem vzdržuje od začetka vojske gosto omrežje konfidentov, ki ji dajejo zaupne informacije o dogodkih v deželi. Ti ljudje so že neštevilne osebe izpostavili najrazličnejšim preganjanjem in pri tem škodovali tudi državni avtoriteti, ker so se informacije redno izkazale kot popolnoma neutemeljene. Tako je znani renegat Pavich v Pfauental na Bledu pošiljal policiji vse mogoče stvari. Denunciral je prebivalstvo kot »skrivače«, intrigiral n. pr. tako dolgo in vztrajno tudi proti okrajnemu glavarju Zupneku, dokler ga ni spravil iz Radovljice. Požuril se je, da vse, kar mu ni prišlo, sporoči pozvedovalnici na Jesenicah, sprejemal je obiske poizvedovalnih častnikov, ki so se informirali o prebivalstvu na Bledu, skratka, posrečilo se mu je, da je kraj pri lahkovernih oblasteh in zasebnikih očrnil kot »rusofilski«, s čimur je bil dosegel namen, da so na Bledu med vojsko nastale neznosne razmere in da je politično osumljenje prineslo več Blejčanom neprijetnosti, škodo in preganjanje.

Konfidente je treba plačati: Gospodu pl. Pavichu postavna množina moke ni zadostovala. Dobil je na odredbo deželne vlade posebej veliko množino moke, poleg tega še navadno kvoto. Kmalu nato je dobil naravnost od podružnice vojničnega zavoda v Ljubljani, in sicer večkrat, pšeno za seme, čeprav vsakdo ve, da pl. Pavich niti nima, niti ne obdeluje polja. Očividno od vlade ukazane protekcije pa s tem še ni bilo konec: Pri dobavah premoga je dobil na poseben ukaz deželne vlade g. pl. Pavich, čeprav je čisto sam, 500 kg. med tem ko so cele družine morale zadovoljiti s kvečjemu 250 ali še manj kilogrami.

Vprašamo c. kr. notranjega ministra: Ali je voljan te zlorabe ustaviti in tako

strogo kaznovati, kakor se to godi z drugimi umrljivimi ljudmi?

Dunaj, 12. marca 1918.

Podpisi.

Dnevne novice.

— Krst novorojenega cesarskega princa. Včeraj je bil v cesarski hiši v Badnu krščen novorojeni nadvojvoda na ime Karel Ludovik. Pred krstom je cesar sprejel bavarskega poslanika, ki je izročil krstni dar bavarske kraljeve dvojice. Krstil je kardinal dr. Piffli.

— Prevoz trupla nadvojvode Leopolda Salvatorja v kapucinsko grobnico. Truplo nadvojvode Leopolda Salvatorja, ki je umrl 12. oktobra 1915 v Brandysu ob Labi, kjer so ga začasno pokopali, bodo danes zvečer prepeljali na Dunaj in položili v cesarsko grobnico pri kapucinih.

— Pogreb litjskega župana Oroslava Brica dne 12. marca 1918 je pokazal, kako da je rajnika vse spoštovalo: Litijčani, šmartinčani: ves litijski okraj je takorekoč spremljeval rajnega Brica, ko so ga nesli tovariši župani, ki so mu tudi svetili, na litjsko občinsko pokopališče, kjer čakajo njegovi zemeljski ostanki angelske trobenste. Jugoslovanski klub, naša stranka in Gospodarsko zvezo, ki je darovala mesto venca 600 kron za slepce, je zastopal rajnikov prijatelji poslanec Jože Gostičar; dalje so se udeležili pogreba tudi zastopniki Slovenske krščanske socialne zveze, Zveze Orlov, Jugoslovanske strokovne Zveze; zastopano je bilo tudi uredništvo »Slovenca«, pri katerem je rajnik kot dopisnik pridno sodeloval. V Litiji je v znak žalosti veliko tržanov razobesilo žalne, črne praporce. Z zastavami so se udeležili pogreba Slov. k. izobraževalno društvo v Šmartnem in obe šmartinski Marijini družbi, šolska mladina s svojimi učiteljskimi zbori, uradništvo okraj. glavarstva, sodišča in davkarje se je korporativno udeležilo pogreba. Pogreb je vodil šmartinski dekan preč. g. Matej Rihar, kateremu je asistiral 15 duhovnikov, Bricovih prijateljev, ki so prihiteli v Litijo, da pomolijo za svojega rajnega prijatelja. Pred domačo Bricovo hišo, v litijski cerkvi in na litjskem občinskem pokopališču je bilo lepe žalostinke pevsko društvo »Lipa«. Med petjem psalmov se je pomikal pogreb po klancu tja gori na pokopališče. Med pogrebom rajnega litjskega župana so zaprli Litijčani vse prodajalne: delo je povsod počivalo. Po končanih cerkvenih opravilih se je pri odprti gomili z lepim govorom poslovil g. dekan Matija Rihar od rajnika: »moža žive vere, postrežljivega, moža dela in dejanja, ki je pa vse, kar je delal, previdno izvajal; res, resnega moža, ki je bil kot katoličan zgled vsem. Po svet k rajniku, ki je umrl v najboljši moški dobi, so hodili tudi sivolasni možje: vsakemu je svetloval in pomagal, kar je mogel. Kako ga je pa vse spoštovalo, dokazuje današnji pogreb. Pevci so zapeli rajniku zadnje slovo. In zasul se je grob nad zemeljskimi ostanki enega naših najboljših mož, ki je še toliko načrtov in nad vzel seboj v grob.

— Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila podpolkovnik 1. gor. strel. p. Josip Jereb in pred sovražnikom padli nadporočnik 2. gor. strel. p. Engelbert Podgornik. — Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo in meči je dobil vojni kurat 1. gor. strel. p. Viljem Wester. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila poročnik 26. strel. p. Ferdinand Moker, pri 25. črnovoj. pp. in nadporočnik 2. gor. strel. p. Karel Sinkovec. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 207. pp. Alojzij Černigoj. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: strelci Hudinast Ivan, Jakopič Josip, Jelen Jakob, Roman Ivan, Erjaven Ivan, Isop Oswald, Gorjup Franc, Zele Anton, Valenčič Franc, Peruško Gregor, Zorec Alojzij, Kračina Franc, Glabišnik Ivan in Jug Ivan, vsi pri 1. gor. strel. p.; deseterik Zupančič Leon, praporščak Pirnat Alojzij in narednik Stopar Karel, vsi pri 2. gor. strel. p.; četovodja 1. p. ces. strelcev Škvarča Franc. — Srebrno svetinjo 2. vrste so dobili: poddesetnik Anderwald Ivan, strelcec Bonifacij Andrej, deseterika Zobernig Josip in Pirker Josip, strelci Jankovič Ivan, Mravljak Vinko in Libnik Josip, vsi pri 1. gor. strel. p.; deseterik Lovišček Mihael, poddesetnik Pirc Viktor, strelci Strupi Ivan, Marko Aleksander in Jesenko Jurij, deseterik Perhuc Matija in poddesetnik Hrovatič Josip, vsi pri 2. gor. strel. p.; strelci Šuštar Mihael, Hodnik Josip in Grosser Alojzij, deseterik Fabjanič Josip, poddesetnika Vrankar Ivan in Erjavec Anton, strelci Marlin Josip, Felč Anton, ekavčič Josip in Demšar Ivan, Pečauer Ivan in Bregar Avgust, vsi pri 2. gor. strel. p.

— Smrt jugoslovanskega politika. »N. Wiener Tagbl.« poroča: Jugoslovanski agitator dr. Franc Potočnjak je bil pri pouličnih bojih v Petrogradu od rdeče garde ubit. V zvezi s Supilom, ki je pred nekaj meseci umrl v norišnici, je l. 1905. sestavil takozvano reško resolucijo, nato

pa je svojemu strankarskemu prijatelju obrnil hrbet; svoje tajne zveze s Srbijo pa ni opustil. Po umoru v Sarajevu je pobegnil v Belgrad. Po naročilu Pašičeve vlade je šel nato z drugimi Jugoslovani v Ameriko, kjer je razvil živahno agitacijo med ondotnimi Jugoslovani. Iz Amerike je potoval preko Londona v Petrograd. Ubiti bil kot bojovnik, marveč slučajno, ko je šel po cesti.

— Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil stotnik 2. bos. herc. pp. Miroslav Martincič. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste za častnike je dobil poročnik 17 pp. Ivan Božič. — Navise pohvalno priznanje z meči so dobili: nadporočnik 27 pp. dr. jur. Karol Novak, poročnik 3. bos. herc. polj. lov. baona Franc Stuhec in poročnik 123. polj. top. p. Josip Sušnik. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: narednik 87. pp. Josip Hosner in Baltazar Šmilaj nam, stražmojster 12. dež. orožn. pov. Ernest Ručigaj, stražmojster 7. dež. orožn. pov. Anton Gaberšek. — Kraljevo bolgarsko bronasto zaslužno svetinjo na vojnem traku je dobil pešec 17. pp. Leopold Pajk. — Kraljevo bolgarsko zaslužno svetinjo na vojnem traku je dobil četovodja 97. pp. Anton Paropat. — Kraljevo bolgarsko hrabrostni križec 4. vrste je dobil topničar 4. trd. top. p. Edvard Vogrič.

— Odlikovan je ponovo s signum laudis z meči benediktinec pater Benedik Vidav.

— Osebnosti s pošte. Premišljena. Poštni oficijent Jakob Macillis iz Labina v Buje; poštne oficiantke Gizela Helmič iz Opatije v Trzinu; Kornelija Kolombin iz Poreča v Trstu; Alice Ernst iz Buj v Trstu, Marica Plazovnik od dunajskega poštnega ravnateljstva v Litiji. — V pokoj sta stopila poštna oficijenta Emil Pajani v Pulju ter Natale Bernardis v Trstu. — Umrli je poštni aspirant Leopold Martellosi. — Razpisano je poštarsko mesto v Trstu 10 (II/1), poštarsko mesto v Opatlju (II/2), poštne ekspedienta mesto v Robiču (III/3) ter enako mesto v Škofljici (III/2).

— Desetletnica smrti Simona Janežiča. Dne 18. svečana t. l. je preteklo deset let, kar je preminul blagi koroški rodoljub in urednik lista »Besednika« v Celovcu. Njegovo delovanje je ozko zvezano z razvitkom »Mohorjeve družbe«. (Glej tozadevni življenjepis v Mohorjevem letniku 1909, str. 65—67.)

— Črnogorski princ Mirko. Z Dunaja poročajo: Cerkev, kjer leži na mrtvaškem odru črnogorski princ Mirko, je ves dan polna obiskovalcev. Mnogo vencev je darovala tudi avstrijska in ogrska aristokracija. Upravitelj Konstantinovičevih posestev je izjavil, da bo pogrebne stroške plačala princesinja Natalija Konstantinovič. Od očeta umrlega, črnogorskega kralja Nikolaja, ni prišla še nobena odredba. Oče in sin si, odkar je kralj pobegnil v Italijo in nato na Francosko, nista več dopisovala. Iz Črnogore je odpotovala na Dunaj velika deputacija črnogorskih državljanov, da se bo udeležila pogrebni slovesnosti.

— Nesreča na železnici. Dne 5. marca zjutraj okrog 8. ure so našli ob železniški progi v Zagorju ob Savi nezvestnega vojačka, trgovca, poseznika in gostilničarja Ivana Bostič iz št. Jurija pod Kumom. Vsled težkih notranjih poškodb je še isti dan umrl v bolnici v Celju, kamor so ga prepeljali opoldne z brzovlakom. Vozil se je najbrže ponoči, ali zgodaj zjutraj in sicer v smeri Ljubljane—Zidan most. — Če ve kdo kaj natančnega o tej nesreči, je naprošen, da sporoči to vdovi Ivanki Bostič v št. Juriju pod Kumom, oziroma pride sam do nje, če je mogoče.

— Poštna vest. Omejitev označbe vrednosti za zavitke v Trst in na Primorsko je razveljavljena.

— Nove ladje za entento. Meseca februarja so v Združenih državah končali 17 ladij (121.000 ton) in jih izročili paroplovbi. Marca meseca bo izgotovljenih nadaljnih 23 ladij (188.000 ton).

— Nova prebranja na Ogrskem. Na Ogrskem so razpisali nova prebranja letnikov 1894 do 1891. Tisti, ki bodo zmožni za vojaško službo, morajo 15. majnika pod orožje.

— Za slovenske oslepele vojaške darovala čitalnica v Šmarju pri Jelšah kot čisti prebitek čitalniške veselice 100 K. — Mesto venca na grob umrlemu zetu Oroslavu Bricu, županu v Litiji, je darovala rodina Cimpelj iz Gor. Šusic pri Toplicah za »Krekov dom« 60 kron.

— Zagorje ob Savi. V občini ne gre vse po volji. V nedeljo 10. marca so imeli v naši občini gospodje občinski odborniki sejo. Na dnevnem redu so imeli tudi račun za leto 1917. Pri tej točki so baje socialni demokratje zahtevali od župana in od aprovizatorjev, da predložijo tudi račun aprovizacije, kar so pa gospodje v večini odklonili z motivacijo, da je to zadeva zagorske napredne posojilnice, da občinski odbornikom ni nič mar. Socialni demokratje so se pri svoji zahtevi sklicevali na sklep seje občinskega odbora od leta

1915, da v slučaju, ako ima aprovizacija zgrubo, mora to zgrubo pokriti občinsko premoženje; torej imajo ne samo pravico, temveč tudi dolžnost, da zahtevajo obračun. Na to je g. župan dejal, da sklepov od leta 1915 sploh ni naznanil deželnemu odboru. To je socialne demokrate tako razburilo, da so mu povedali nekaj gor-kih. Ker so napredni gospodje v večini vztrajali pri svojem, da je aprovizacija za-veda zagorske napredne posojilnice, ne pa občinskega odbora, so socialni demokra-tje pri drugi točki zapustili zborovanje in občinski odbor je bil — nesklepčen.

— Darovi za slepce. Z ozirom na to-zadevno včerajšnjo notico v »Slovencu« sledeče pojasnilo: Da naj se darovi za slo-venške slepce ne pošiljajo v Gradec, to željo nam je sporočila č. s. Klara sama in nam poslala večjo vsoto, da se tukaj hra-ni. Da bi s. Klara ne obrnila poslanega ji denarja po namenih darovalcev, kdo bi mogel kaj takega misliti! A če je sama izrekla to željo, mora že imeti svoje vzro-ke. — Dobrodelna pisarna.

— Elastičnost prehranjevalnega ura-da. Prehranjevalni svet te dni devetih zbu-ruje. Novi predsednik prehranjevalnega urada, Paul, je pozdravil zborovalce in jih prosil podpore. »Popolnoma sem si svest,« je dejal predsednik, »težavnih nalog urada v sedanjem času. Ne pričakujte od mene, da bi vam v besedah razložil program. V času, ko prehranjevalno gospodarstvo pre-življa eno najtežavnejših kriz, ne more biti moja naloga, da bi se oprijel kakega programa, katerega bi hiter razvoj dogod-kov prav lahko prehitel. O kakih zalogah živil, žal, ne more biti govora. Živimo iz roke v usta. Dokler bo trajalo to stanje — in pred novo žetvijo se pač ne bo spreme-nilo —, bi želel, da bi bila glavna naloga prehranjevalnega urada ta, da se z gotovo elastičnostjo prilagodi vsakokratnim raz-meram, da vedno hitro in času primerno vse potrebno odredi in izvrši.« — Mi bi le želeli, da bi bili tudi naši žledolci tako elastični, kot je prehranjevalni urad.

— Z Vrhniko. Na gori sv. Gabrijela je dne 10. sept. 1917 padel junaške smrti za domovino četovodja Franc Homovc, posestnik na Vrhniku. Pokojni je bil staro-sta kat. društva rokodelskih pomočnikov, ki je z njim izgubilo dobrega igralca in pevca ter tamburaša.

— Mesto venca na grob iskreno ljub-ljenega brata Josipa Hrovatin, umrlega v Kranju dne 26. januarja 1918, je darovala Terezija Živic za Krekov spomenik 20 K, in njen zet Ciril Ivančič, davčni upravitelj v Cerknem, v isti namen tudi 20 K.

— Sv. Vid nad Cerknico. Fantje in dekleta so na pustno nedeljo privedli dve igri s petjem in deklaracijo, katere čisti dobiček 100 K je bil darovan podpornemu skladu za vdove in sirote v vojni padlih junakov. Bodi na tem mestu izrečena še enkrat topla zahvala občinstvu. Na veli-konočni ponedeljek se vrši druga igra v prid oslepelih slovenskih vojakov.

— Prihodnji sestanek dunajskih Slo-vencev bo v soboto, dne 16. marca v re-stavraciji Kaiserhof. Začetek ob 7. uri.

— Ukradena srečka z milijonskim glavnim dobitkom. Lugoski profesor Aurel Popovics in bančni ravnatelj Valerian Giurgiu, sta se 11. t. m. pripeljala v Budim Pešto, da bi dvignila dobiček 1 milijon kron na hipotečno srečko. Nastanila sta se v hotelu »Metropol«; jutraj sta zapazila, da je srečka iz žepa Giurgiu izgnila.

— Neki slovenski delavec, ki dela v ladjedelnici Danubius, Ganz & Comp. na Reki, je bil poklican k vojakom zato, ker je podpisal jugoslovansko deklaracijo. Pač mažarska metoda!... Tako poročajo hr-vatski listi.

— Papirja ni. Država namerja izdati bankovce po pet kron. Ta ukrep trgovski krogi z zadovoljstvom pozdravljajo, ker tožijo po pomanjkanju drobiža. Zanimivo pa je, kako se utemljejuje zgornji sklep. Pravijo namreč, da bo državna tiskarna s petkronskimi bankovci bolje izrabila svoje zaloge papirja, kakor če tiska tudi nadalje enokronske in dvokronske ban-kovce. Ali res tudi za bankovce ni več dovolj papirja?

Primorske novice.

p Begunci pozor! Dne 11. aprila t. l. poteče rok, ki ga določa novi zakon z dne 31. decembra 1917, drž. zak. št. 15 za 1918 za vlaganje prošnje bodisi za redno begunsko podporo od dneva 21. julija 1917 naprej po 2 kroni na osebo in dan, bodisi za naknadno podporo v smislu § 9 istega zakona do najvišjega zneska 500 kron za osebo. Po 11. aprilu bi mogli begunci do-seči redno podporo vedno le od dneva pri-glasitve dalje ter izgube podporo za ves čas od 21. julija l. l. do dneva priglasitve. Kar se tiče naknadne begunske podpore po § 9, postaja to vprašanje čezdalje bolj zamotano. Tudi v slovenskih listih je bil priobčen poziv »Osrednjemu odboru« na Dunaju, naj bi to zadevo pojasnil. Sporo-čamo rojakom, da se je »Osrednji odbor« z vso vnašeno lotil tega vprašanja in sili na to, da bo čimprej ugodno rešeno. Ni iz-ključeno, da bo treba vse to urediti s no-

pravkom § 9 v državnem zboru samem. Vsi begunci pa naj brez odloga vlagajo prošnje na svoje domače okrajno glavar-stvo po okrajnem glavarstvu sedanjega bi-vališča. Pri tej priliki naj še povemo be-guncem veselo vest, da je izdalo notranje ministristvo nove odredbe o vračanju be-guncev in sicer: Za povratek v skupino A zadoščajo izkaznice, izdane od glavarstev sedanjega bivališča, odpade torej zamudno pošiljanje teh legitimacij goriških glavar-stvom. Dalje je naročeno, da morajo biti begunci, ki se vrnejo iz taborišč, preskrbl-jeni z živežem za 30 dni in z obleko. Be-gunci smejo vzeti tudi vse živež s seboj, ki se nahaja zdaj v njihovih rokah. Urad za ljudsko prehrano želi celo, da bi nesli be-gunci seboj kolikor mogoče živeža. Odloč-no se pa obsoja originalno postopanje no-vomeškega glavarstva, ki je zahtevalo od beguncev povrnitev določene množine žita itd. na račun prejete aprovizacije. — Vse tozadevne odredbe so že odšle na deželne vlade in brzojavno nekaterim glavarstvom.

p Za gospodarsko obnovo Goris-ke. Včeraj, v torek dne 12. t. m. popoldne se je vršila v prostorih Zadrugne zveze en-akta kranjskega pomožnega odbora za obnovo Goris-ke. Posvetovanja se je udeležilo veliko število zastopnikov gos-podarskih in denarnih zavodov, raznih korporacij in časopisja. Enketo je vodil podpredsednik Zadrugne zveze prof. Bo-gumil Remec. Zborovalci so razpravljali, kako najhitreje pomagati Goriski in ji do-biti semena, živine, poljedelskega orodja in stavbinskega materiala. Sklenilo se je, da se osnujejo trije pododbori, in sicer fi-nančni, poljedelski in stavbni. V finanč-nem, ki se sestane 2. aprila, da organizira celemu nastopu primerno zakonito fi-nančno obliko, se bodo nahajali zastop-niki vseh v Ljubljani se nahajajočih de-narnih zavodov. Pritegnen bo zraven še drug slovenski in slovanski kapital. Vsa akcija je zasigurana. Pomoč je nujno po-trebna.

p Umrl je v Radgoni pri vojaki-h posestnik in trgovec Josip Simolič iz Opatje-gasela, star 50 let. V par dneh bi bil od-nušen od vojakov, pa ga je prehitela smrt. Zapušča vdovo in 7 otrok.

p Bečunka z Reke: Neli Peček. 17 let stara, ki je dovršila 8 razredov ljudske in meščanske šole na Reki, govori in piše do-vršeno hrvatski in italijanski, želi dobiti svoji izobrazbi primerno službo, če le mo-góče pri kaki meščanski rodbini k otro-kom ali za notranja dela. Radi vojaških razmer nima na Reki nobenega svojcev, ne službe. Oče (Slovenec) je mobiliziran, mati (Hrvatka) je umrla. Zato je dekle po-polnoma sirota, izročena domovni občini v oskrbo, kjer čaka usmiljenih ljudi, da ji pomolijo kosček kruha. Pojasnila daje žu-panstvo v Tomišlju pri Ljubljani.

p Darovi. Gdč. Mara Mandelc, Ra-dovljica 56, Gorenjsko, je poslala posredo-valnici za goriške begunce več šolskih knjig za zapuščeno, bedno deco v Brdih na Primorskem. — G. Josip Fon, dež. in drž. poslanec, je daroval 100 K za goriške be-gunce. — Preč. g. Bambič, župnik v Pre-loki v Belikrajini, je poklonil posredoval-nici 15 K; Dr. Z. je daroval za goriške be-gunce 12 K. — Vsem plemenitim gg. daro-valcem se posredovalnica najtopleje za-hvaljuje.

Narodno gospodarsivo.

g Žito iz Ukrajine. »Köln. Zeitung« poroča: Avstrija in Nemčija bosta do 31. julija dobili enako množino žita iz Ukrajine, in sicer bo prva dva meseca Avstrija dobila še enkrat toliko kot Nemčija, zad-nja dva meseca pa Nemčija še enkrat to-liko kot Avstrija.

g Žito iz Ukrajine. »Wiener Allge-meine Zeitung« poroča, da bomo začetkom maja dobili velike množine žita iz Ukrajine. Prihodnje tedne da bodo gotove še ve-liko težave s preskrbo moke in kruha, vendar pa da je nevarnost katastrofe pri naši prehrani popolnoma odstranjena.

g Žito iz Nemčije. Listi poročajo z Dunaja, da bo prihodnje dni prišlo iz Nemčije nekaj sto železniških voz moke.

Razne novice.

r Aprovizacija v oienzi. Dopis »De-nu«. Zdaj je že leto dni, kar sem Vam pisal. Imel sem zmeraj dosti dela in potem vsak trenutek drugo vojno pošto, tako da sem imel slabo pošto zvezo z domovino. Sedaj sem že eno leto pri provianturi in imam skrbeti za približno 1000 mož in 500 konj. Kaj to vse potrebuje, je strašno, a vse mora biti pripravljeno po predpisih, da možu ne manjka hrane in tobaka in konju ne krme. — Iz raznih okolišnosti je moj posel precej zanimiv. Hočem Vam nekoliko popisati, kako smo delali pred devetimi meseci pod Grmado pri Trstu pri 10 ter 11 ofenzivi. Danes ta dan je tam že vse mirno — Ital-jan je pognan že več kilometrov od tod. Tedaj je bila naša »Fassungsstelle« in pa »Wirtschaftsamt« na prostoru, kamor je imel sovražnik odprt pogled in smo morali korakati ponoči in brez luči. Tudi hiše so skrbno zapirali, da nas ne bi pri odpiranju

vrat noben žarek svetlobe sovražniku iz-da-l. — Za jasnih mesečnih noči je to šlo že še, ali mislite si deževno vreme ali mlaj. Bili smo kakor v vreči 2—3 polki pehote, 15—20 baterij in drugi oddelki: saperji, lo-milci skal, cestarji, ujetniki, telefonisti, elektrikarji, vodarji itd. Tu je nepregledna vrsta voz, avtomobilov, konj, oslov, mul, ki v koših prenašajo proviant. In cela me-šanica avstrijskih narodov: Čeh, Hrvat, Srb, Slovenec, Poljak, Italijan, Rumun, Madžar in Nemec — novodobni Babilon v malem. — Najprej gre ali častnik ali podčastnik od sleherne formacije v pisarno po povelja in navodila. Navadno se v veži javlja, kaj se ta teden daje. Nato nastane pisanje in ra-čunanje: toliko kave, toliko sladkorja, to-liko soli, moke, cigaret, tobaka itd., vse mora biti natančno preračunano. Vojak, urednik — akcesist ali oficial — vse pra-računa, podpiše in da nakazila na razne oddelke — in zdaj nastane poglavitno delo. V temi od skladišč do skladišč s pomoč-niki hoditi in prebirati. Vse se mora hitro izvršiti in vsak podčastnik je soodgovoren, da se vse v redu nabavi. Tu delujejo vsi živci, če noče biti človek goljufan. Tehni-ca, število predmetov, vse mora biti ob-enom namah izvršeno, spravljeno v vreče in naloženo. V temi zadeneš zdaj ob konja, zdaj ob voz, zdaj ob avtomobil, zdaj ti ce-ste zmanjka, a ko je vse naloženo, pohitiš domov v »štelungo«. — Tedaj so bile ob ofenzivi ceste obstreljevalne. Na mestih, kamor so grmele granate, je bilo posebno vrvenje — vse je hitelo zapustiti preno-varno postojanko. A ko prideš v okope, sta samo še dva vprašanja: Ali si prinesel kaj kruha? prinesel kaj tobaka? — vse drugo je posttranska stvar. Samo kruh, ci-garete, potem pa vino in rum — ko je vse tu, je vse veselo pri bateriji. Prižgana ci-gareta preplazi vse težkoče in trude; pri-pravimo večerjo in pa zapojemo — Zdaj sem med Hrvati — in med njimi je tambu-raški zbor kaj kmalu skupaj. Malo vina, čaja in cigaret, pa so vsi židane volje in njih jugoslovanske melodije so zanimive. Danes sem spet v lepi laški deželi. A ven-dar si želim domu — domu! Prvo, kar be-rem, ko pride pošta, so poročila o mirovni-h pogajanjih v Brestu Litovskem. Ali bo kaj kruha iz te moke? Kdo more dati odgovor na to? Nemara pa letos vendarle napoči dan zlatega miru in se razidemo domov! Vso lepoto laške dežele damo za našo Moravo!

r Goriki in Hilbert. Znani ruski socia-list in pisatelj Maksim Gorki piše v svo-jem listu »Novaja Žizn«: Nobenega vzro-ka nimam, da bi se radoval nad sedanjo situacijo Rusije. Rusija ni politično ničesar pridobila in nikogar premagala. Ideja ne sme zmagati s surovim nasiljem in s su-rovo silo. Zmagovalec je navadno veliko-dušen. Ali ruski proletariat ni bil takšen, ker je vse politične nasprotnike vrgel v ječo. Geslo ruskega proletariata se je gla-silo: Doli z buržoazijo! Doli s kozaki! Doli s somišljeniki Kaljedina! Ali ti privrženci buržoazije in pajdaši Kaljedini so isto-tako vojači, delavci in kmetje in vsled te-ga jih rdeče garde streljajo. Revolucija ni naredila boljših niti razumnejših ljudi, ka-kor so bili pred vojsko. Zato zakličem ru-skemu narodu: Stojte bratje! Ne pozabi-te krvi svojih bratov! Rusija je že dosti krvavela... Sedaj, ko stoji sovražnik pred našimi vrati, je čas, da prestanejo domači prepri in nemiri in da si ves narod seže v roko. Iznova moramo vso Rusijo zgraditi, ali to je mogoče samo s pametnim sode-lovanjem vseh. Rešite Rusijo in umirite sel — Nasproti temu pa piše »Našinec«: Češki pisatelj Hilbert s svojim teatralnim navdušenjem ne more prehlitati brato-morne vojske v Rusiji. Žal, da dandanes ni čas za gledališki užitek in lepoto, po to ne pojdejo Prusi v Petrograd! Maksim Gorki to dobro čutil!

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Jugoslovanskemu klubu so došle sledeče izjave za deklaracijo: 1. Za samostojno jugo-slovansko državo v smislu državnozbornske iz-jave Jugoslovanskega kluba se z navdušenjem izrokaajo vaščani in vaščanke vasi Rupa, Kuje, Klanec in Čirčide pri Kranju potom dopisa z dne 20. februarja 1918. Sledi 300 podpisov. — 2. 236 slovenskih žen in deklet, mož in fantov občine Moravci, župnije Malanodelja pri Lju-tomeru, se pridružuje v izjavi z dne 21. febru-aria 1918 deklaraciji Jugoslovanskega kluba, katerega še za nadaljno vztrajno delovanje prosijo, da se doseže zaželjeni cilj. — 3. 160 žen in deklet občine Podvinca iskreno po-zdravljajo deklaracijo Jugoslovanskega kluba za združenje vseh Jugoslovancev. — 4. Občin-ski odbor občine Paka ter 45 posebej podpi-sanih občanov so vpsali dne 12. februarja 1918 izjavo, v kateri se pridružujejo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba, kateremu izrekajo popolno zaupanje, zlasti pa njegove-mu načelniku dr. Korošču. — 5. 102 mož, žen, mladeničev in deklet župnije Melviše v Zilj-ski dolini na Korškem izjavlja v dopisu po-tom njih župnika preč. g. Lovra Božiča z dne 17. februarja 1918: 1. da izreka Jugoslovan-skemu klubu popolno zaupanje in zahvalo za njegov odločen nastop v vseh teptane Sloven-ce zadevajočih stvareh in 2. da popolnoma so-glasajo z majniško deklaracijo, podano od Ju-goslovanskega kluba. — 6. 230 mož, žen, mla-deničev in deklet župnije Brdo pri Smohoru na Korškem izjavlja potom dopisa z dne 20.

februarja 1918: 1. da izreka Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje in zahvalo za njegov odločen nastop v vseh teptane Slovence za-devajočih stvareh, 2. da se popolnoma sogla-sajo za majniško deklaracijo podano od Ju-goslovanskega kluba. — 7. 71 žen in deklet iz Otoka na Korškem zahteva, da se združimo vsi Slovenci v posebni samostojni državi ter z veseljem pozdravljajo izjavo naših poslan-cev v državnem zboru z dne 30. maja 1917. — 8. 200 Slovenk v okolici Celja se javno in soglasno pridružuje neupogljivi zahtevi po sa-mostojni in svobodni jugoslovanski državi pod žezlom Habsburžanov. — 9. 567 občanov ob-čine Osilnica je vpsalo potom preč. g. žup-nika Omahna izjavo z dne 28. februarja 1918 za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. — 10. Po notarju g. Marinčcu iz Tržiča je vpsalo 501 žen in deklet iz Tržiča svoje soglasje z majniško deklaracijo Jugoslovan-skega kluba in v kateri se poklonijo svojemu knezoškofu, ki se je postavil brez odlašanja in brez strahu na čelo naših prizadevanj in ki je pokazal, da nosi svoj mali, pa toliko bolj ljub-ljen narod v sredi svojega srca. — 11. 157 žen in deklet ter 89 mož in fantov kraja Brezje in Dolgoš se v popolnem obsegu pridružuje de-klaraciji Jugoslovanskega kluba, izreče jim popolno zaupanje ter jih prosi, naj vztrajajo. — 12. Občina Drstela pri Ptuju se v izjavi z dne 25. februarja 1918 izreka za majniško de-klaracijo Jugoslovanskega kluba ter zahteva samostojno jugoslovansko državo. Obenem iz-rekta neomajno zaupanje našim poslancom, posebno pa še načelniku dr. Korošču. — 13. 268 žen in deklet občine Vurberg pri Ptuju se v izjavi z dne 21. januarja 1918 navdušeno iz-rekta za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter zahteva združjenje naših jugoslovan-skih dežel. — 14. Deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 se pridružuje s sve-tim navdušenjem Katoliško izobraževalno dru-štvo v Slov. Bistrici. — 15. Dekleta dekliske zveze pri Sv. An. na Kremsbergu se v popo-lnem obsegu pridružujejo z največjim navdu-šenjem izjavam vseh zavednih žena in deklet za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba, izrekajo načelniku tega kluba dr. Korošču svoje popolno zaupanje in odobravo plemen-itno delo naših poslancev, ki se kar mogoče trudijo za osvoboditev, mir in srečo sloven-skega naroda. Sledi 22 podpisov. — 16. Iz slo-venjebistiške župnije so poslale iz sledečih krajev izjave za deklaracijo žene in dekleta, in sicer: Pitormaj - Smičberg 125 podpisov, Gornja Bistrica 105 podpisov, Nova vas 85 podpisov, Sentovec - Dervina 91 podpisov, Klopč 55 podpisov, skupaj 461 podpisov. — 17. Kmečko bralno društvo pri Sv. Lovrencu nad Mariborom se je ob priliki obnega zbor-a dne 3. marca 1918 soglasno izreklo za majni-ško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter iz-rekta jugoslovanskim zastopnikom svojo za-hvalo in občudovanje. — 18. Odbor trške ob-čine Podreda se v dopisu z dne 3. marca 1918 v imenu vseh občanov slovensko pridružuje majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba za združjenje vseh treh enokrvnih bratov Sloven-cev, Hrvatov in Srbov in odobrava odkrito-srčno politiko Jugoslovanskega kluba. — 19. Občinski odbor občine Čiglene pri Mariboru se v seli dne 3. marca 1918 soglasno pridru-žuje majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. — 20. Za majniško deklaracijo Jugoslo-vanskega kluba je vpsalo potom dopisa Kmetijskega bralnega društva v Gornji Ra-dgoni z dne 21. februarja 1918 svoje soglasje občinski zastop. Šratovec-Mela z podpisom ob-činskega predstojnika in štiri hodbornikov žene in dekleta mesta Radgone in trga Gornja Radgona 213 podpisov, žene in dekleta občine Polce 93 podpisov, žene in dekleta občine Črešnjevci 162 podpisov, žene in dekleta ob-čine Ševčnica 85 podpisov, žene in dekleta občine Hrašnja-Mosta 109 podpisov, žene in dekleta občine Žetinci 100 podpisov, žene in dekleta občine Dedančji 75 podpisov, skupaj 837 podpisov. — 21. Po preč. g. župniku Franc Treiberju je vpsalo 220 mož, fantov, žen in deklet predmetne župnije Sv. Rupret pri Ve-likovcu na Korškem izjavo z dne 4. marca 1918, v kateri izrekajo najpriščnejšo zahvalo sv. očetu in presvetilemu cesarju za njuno pri-zadevanje v dosego miru. Naš slovenski na-rod je doprinesel v tej svetovni vojni ogromne žrtve. Enaka bremena enake pravice. Naj se tudi našemu slovenskemu narodu dajo pravi-ce, svoboda in samoodločevanje, zato zahte-vamo združenje vseh Jugoslovancev in svobodni jugoslovanski državi pod slavnim habsburškim žezlom. — 22. 575 žen in deklet iz Sv. Pavla pri Prebodu izjavlja, da se pridružuje majni-ški deklaraciji Jugoslovanskega kluba, ker vi-dijo edino v tem rešitev slovenskega naroda. — 23. Slovenke petrovške občine se z na-vdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Vrelem Jugoslovan-skemu klubu pa kličejo: napreji Bog je z vami! Odpadnikom pa kličejo: Preziramo vas, ker niste vredni niti našega sovražstva. Vaše delo je delo Judeža, zato bo pa tudi vaše plačilo plačilo Judeža. Sledi 385 podpisov. — 24. 171 žen in 328 deklet župnije Sv. Jurij ob Taboru zahteva, da se prepokrepi združijo vsi Ju-go-slovani v samostojno jugoslovansko državo v smislu majniške deklaracije Jugoslovanskega kluba. — 25. Možje, fantje, žene in dekleta fare Svibno-Sv. Križ pozdravljajo z navduše-njem majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba ter izrekajo vso udanost in zvestobo prevzvišenemu knezoškofu Antonu Bonaven-turi Jegliču, ki se trudi kot prvobornik za usreščenje samostojne Jugoslavije, da se iz-nebimo tujega jarma. — 26. Starešinstvo ob-čine Sedlo se pridružuje v seli z dne 8. marca 1918 z vsem navdušenjem majniški deklaraciji jugoslovanskega kluba ter istemu izreka po-polno zaupanje. — 27. Slovenski odborniki občine Otolica Celja kot zastopniki sloven-skega prebivalstva te občine izjavljajo soglasno, da se pridružujejo majniški deklaraciji Ju-go-slovanskega kluba. Dalje izražajo poslanecem Jugoslovanskega kluba neomajno zaupanje. Sledi 22 podpisov.

Duhovniki otoka Pašmana v Dalmaciji so se izjavili za jugoslovansko deklaracijo. Prebivalstvo občine Jelsa v Dalmaciji se je izjavilo za majniško deklaracijo. Obenem so nabrali 300 K za dr. Krekov spomenik. Tudi me žene in dekleta iz vasi Bače ob Baškem jezeru pri Beljaku, občina Bekštajn, se z drugimi Slovenkami navdušeno pridru-žujemo majniški deklaraciji za Jugoslavijo! — Sledi 67 podpisov. Podpisane žene in dekleta iz župnije Sv. Ožbalta se navdušeno pridružujejo jugoslo-vanski deklaraciji, ker pričakujemo od nje narodne svobode. (Sledi 78 podpisov.) Žene in dekleta iz občine Sv. Ana pri Tržiču se s tem slovensko izjavljajo za majni-ško deklaracijo ter obenem izrekajo Jugoslo-vanskemu klubu popolno zaupanje. (Sledi 166 podpisov.)

Donaj, I., Graben 29 a.